

Strategie rozvoje polsko-české spolupráce v Euroregionu Praděd 2014-2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

Projekt je spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF)
PŘEKRAČUJEME HRANICE

„Strategie rozvoje polsko-české spolupráce v Euroregionu Praděd na léta 2014-2020”.

Zpracovatel:

Opolská nadace mezinárodních iniciativ (www.ofim.pl)

Opole, 2013

Autorská práva chráněna.

Aktualizaci provedl:

Euroregion Praděd, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad

Vrbno pod Pradědem, Prudnik 2015

SEZNAM ČLENŮ PRACOVNÍCH SKUPIN PRO VYPRACOVÁNÍ STRATEGIE

Č.	Jméno a příjmení	Instituce
1.	Roszkowski Radosław	Okres Prudnický / Euroregion Pradziad
2.	Szewczyk Jarosław	Obec Korfantów
3.	Stachura Piotr	Obec Paczków
4.	Deszczka Karina	Obec Biała
5.	Szymkowicz Paweł	Obec Głucholazy
6.	Leśkiewicz Bogusław	Obec Gogolin
7.	Pierzchlewicz Beata	Obec Kędzierzyn-Koźle
8.	Gołosz Sebastian	Obec Kędzierzyn-Koźle
9.	Sęk Beata	Obec Kędzierzyn-Koźle
10.	Tomaszek Bogdan	Obec Kędzierzyn-Koźle
11.	Goździela Joanna	Obec Otmuchów
12.	Barwieniec Krzysztof	Obec Lubrza
13.	Liszy – Kluczny Aneta	Obec Prószków
14.	Zwojewski Ryszard	Obec Prudnik
15.	Białecka Marzena	Obec Prudnik
16.	Kuźlik Małgorzata	Obec Skoroszyce
17.	Kurpiel Bronisław	Obec Strzeleczy
18.	Plewa Wiesław	Obec Tułowice
19.	Przewdzing Dieter	Gmina Zdieszowice
20.	Lebok Piotr	Obec Zdieszowice
21.	Gotkowski Paweł	KP PSP Nysa
22.	Protaś Tomasz	KP PSP Prudnik
23.	Bojkowski Janusz	KPP Prudnik

24.	Balner Rostislav	MěÚ Krnov
25.	Bartáková Markéta	MěÚ Jeseník
26.	Marcikova Petra	Moravskoslezský kraj
27.	Sołek Ireneusz	OCRM Opole
28.	Maślanka Mieczysław	OCRM Opole
29.	Pokorný Martin	Olomoucký kraj
30.	Dancewicz Piotr	Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki
31.	Nosidlak Radosław	PUP Prudnik
32.	Mulik Krzysztof	PUP Prudnik
33.	Niedźwiedź Mieczysław	Okres Nyski
34.	Gładysz Jakub	Okres Kędzierzyńsko-kozielski
35.	Kramarz Piotr	Okres Kędzierzyńsko-kozielski
36.	Trautberg Fryderyk	Okres Kędzierzyńsko-kozielski
37.	Jagoda – Jamioł Iwona	Okres Krapkowicki
38.	Kicak Izabela	Okres Nyski
39.	Serafin Elżbieta	Okres Nyski
40.	Bukała Anatol	Powiat nyski
41.	Okupniak Agnieszka	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
42.	Rospond-Bednarska Danuta	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
43.	Kasprzyszyn Krzysztof	WOPR Prudnik
44.	Licznar Ireneusz	ZSR Prudnik
45.	Widłak Artur	Okres Kędzierzyńsko-kozielski
46.	Pohanelova Nikola	MěÚ Rýmařov
47.	Jarmarová Zdeňka	Euroregion Praděd
48.	Jarmar Zdeněk	Euroregion Praděd
49.	Mullerova Pavla	Euroregion Praděd

50.	Klimko Grażyna	PUP Prudnik
51.	Balcárek Jaroslav	OHK Bruntál
52.	Blaško Michal	CR Euroregionu Praděd
53.	Franková Jana	OHK Jeseník
54.	Horna Milan	Úřad Prace Bruntál
55.	Kubičková Květa	MŠ Vrbno pod Pradědem
56.	Kučera Miroslav	MěÚ Jeseník
57.	Ošlejšek Petr	HZS Olomouckého kraje
58.	Patrovsky Jiří	HZS Moravskoslezského kraje
59.	Přeček Roman	Policie ČR
60.	Šos Marcel	Informační centrum Jesenicka
61.	Vyležiková Monika	Odbor školství, kultury a sportu, Městský úřad Krnov
62.	Vyhliďal Petr	MěÚ Jeseník
63.	Křístková Veronika	Občanské sdružení EducationTalentCulture
64.	Petra Slováček Rypienová	Občanské sdružení EducationTalentCulture
65.	Paściak Małgorzata	Euroregion Pradziad
66.	Pakuła-Isalska Iwona	Euroregion Pradziad
67.	Gardyan Marta	Euroregion Pradziad
68.	Bilińska Paulina	Euroregion Pradziad
69.	Winkler Krzysztof	Euroregion Pradziad
70.	Wieczorek Ewa	Euroregion Pradziad
71.	Kamiński Radosław	Euroregion Pradziad
72.	Bąk Piotr	Euroregion Pradziad

Obsah

Seznam použitých zkratk	5
Úvod – cíle a záměry dokumentu	9
1. Metodologický nástin	10
Analytická část	14
2. Sociálně – ekonomická analýza	15
2.1 Úvod k analýze	15
2.2 Dopravní dostupnost a polohová perifernost oblastí Euroregionu	18
2.3 Přeshraniční aktivity v oblasti zamezování pohrom a koordinace preventivních a záchranných aktivit	24
2.4. Hospodářství, trh práce a vzdělávání	27
2.5. Podpora přeshraničních aktivit pro hospodářský rozvoj a podnikání	30
2.6. Přírodní a kulturní dědictví v kontextu rozvoje společných turistických produktu	31
2.7. Potenciál pro rozvoj institucionální přeshraniční spolupráce	35
Strategická část	39
3. Analýza absorpční kapacity členů ER Praděd	40
4. SWOT analýza	43
5. Výzvy a cíle Euroregionu na léta 2014-2020	51
6. Fond mikroprojektů v Euroregionu Praděd, tématické zaměření	58
7. Potenciál zavádění formalizovaných forem spolupráce v Euroregionu	67
8. Výměna zkušeností na téma přeshraničních funkčních regionů na evropské úrovni	70
9. Doporučení v oblasti realizace specifických cílů v jednotlivých tématických oblastech	73
Bibliografie:	90
Příloha č. 1 Seznam přeshraničních projektů v oblasti silniční infrastruktury v Euroregionu Praděd	92

AGC	European Agreement on Main International Railway Lines (Evropská Dohoda o hlavních mezinárodních železničních tratích)
AGTC	European Agreement on Important International Combined Transport Lines and Related Installations (Evropská Dohoda o nejdůležitějších trasách mezinárodní kombinované dopravy a souvisejících objektech)
CAWI	Computer-Assisted Web Interview (pomocný počítačový rozhovor s využitím webových stránek)
CNC	Computerized Numerical Control (Číslicové řízení pomocí počítače)
ČSÚ	Český statistický úřad
EFR	Evropský fond rybolovu
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
ESF	Evropský sociální fond
ER	Euroregion Praděd
ESPON	European Spatial Planning Observation Network (Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost)
EU	European Union (Evropská unie)
EURES	European Employment Services (Evropská služba zaměstnanosti)
ESÚS	Evropské seskupení pro územní spolupráci
EÚS	Evropská územní spolupráce
FMP	Fond mikroprojektů v Euroregionu Praděd
GUS	Główny Urząd Statystyczny (Hlavní statistický úřad)
JÚS	Jednotka územní samosprávy

EK	Evropská komise
MAS	Místní akční skupiny
MRR RP	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Rzeczpospolitej Polskiej (Ministerstvo pro regionální rozvoj Polské republiky)
MSZ RP	Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczpospolitej Polskiej (Ministerstvo zahraničních věcí Polské republiky)
MSP	Malé a střední podniky
NGO	Non-governmental organization (nevládní organizace)
NUTS	Nomenclature of Units for Territorial Statistics (Normalizovaná klasifikace územních celků pro statistické účely)
ORP	Obce s rozšířenou působností
HDP	Hrubý domácí produkt
OPPS	Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013
PVSS	Partnerství veřejného a soukromého sektoru
PSP	Państwowa Straż Pożarna (Hasičský sbor)
PUP	Powiatowy Urząd Pracy (Okresní úřad práce)
ČR	Česká republika
PR	Polská republika
ROP	Regionální operační program
SWOT	SWOT analýza - Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats (silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby)
TEN-T	Trans-European Transport Networks (Transevropská dopravní síť)

UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu)
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy (Vojvodský úřad práce)

Úvod – cíle a záměry dokumentu

Vážené dámy a pánové,

tato Strategie rozvoje polsko-české spolupráce v Euroregionu Praděd na léta 2014-2020, připravená Opolskou nadací mezinárodních iniciativ vymezuje Euroregionu Praděd ambiciózní cíle v oblasti posílení a rozvíjení přeshraniční spolupráce. Několik let dosavadní spolupráce přineslo stovky společných projektů spojené přátelstvím a společným úsilím v těžkých chvílích. To představuje mimořádně silný a neocenitelný základ pro další rozvoj spolupráce. Perspektiva 2014-2020 bude představovat velkou výzvu pro všechny subjekty realizující cíle programu Evropské územní spolupráce, a to především kvůli potřebnosti tématického zaměření a realizace systému výsledkových ukazatelů. To vše vyžaduje usilovnou práci na posílení spolupráce v rámci struktur Euroregionu a rovněž na pokusech o maximální zjednodušení procedur spojených s fungováním Euroregionu a Fondu mikroprojektů. Je třeba vytvořit společnou platformu pro spolupráci, díky které budou plánované cíle dosaženy snadněji a efektivněji.

Předáváme Vám do rukou dokument, který by pro Vás měl představovat svérázného praktického průvodce k tomu, jak optimalizovat realizované aktivity v rámci přeshraniční spolupráce, a který by měl poukázat, na jaké tématické oblasti by se Vaše prostředky a síly měly zvláště soustředit.

Ambiciózním cílem této Strategie je pojetí Euroregionu, jako přeshraničního funkčního regionu, což vedlo k přípravě společných cílů a výzev.

S úctou,

1. Metodologický nástin

Strategie rozvoje polsko-české spolupráce v Euroregionu Praděd na léta 2014-2020 vznikla na základě objednávky ze strany Sdružení polských obcí Euroregionu Praděd (Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad), ve spolupráci s českou částí Euroregionu – Zájmovým sdružením právnických osob Euroregion Praděd. Hlavním cílem dokumentu je vytyčení cílů rozvoje a spolupráce v rámci Euroregionu Praděd v letech 2014-2020. Dokument se doplňuje s hlavními nadřazenými strategickými dokumenty na regionální, státní i unijní úrovni¹. Přípravě tohoto dokumentu předcházelo přichystání metodologie a provedení sociálních průzkumů, které měly za cíl pravdivé a objektivní shromáždění materiálů sloužících jako výchozí bod pro Strategii. Metodika práce na dokumentu byla založena na zásadě triangulace² pro maximální objektivitu hodnocení současného období a pro vytyčení cílů odpovídajících potřebám a problémům všech zainteresovaných cílových skupin.

Pro potřeby průzkumu byl Euroregion (jako celek) definován jako přeshraniční funkční region. Funkční region je uzavřený region s ohledem na jeho soudržnost intervencí zaměřených na uspokojování sociálních potřeb a konzistence sociálně-ekonomických

¹Sdělení Evropské komise Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. KOM(2010) 2020 poslední verze. Brusel 2010. Průvodní projekt: „Evropa účinněji využívající zdroje“, Bod 3.1 Jednotný trh ve 21. století. 3.2 Investice do rozvoje: politika soudržnosti, využívání rozpočtu EU a soukromých zdrojů.

- Strategie regionálního rozvoje České republiky pro období 2014-2020. Praha, 2013.

Priorita 9. Podpora spolupráce na lokální a regionální úrovni.

- Státní strategie regionálního rozvoje 2010-2020: region, města, venkovské oblasti. Dokument přijatý Radou ministrů dne 13. července 2010. Strategická oblast 2: "Zajištění vnitřní soudržnosti země. Prevence nadměrných prostorových rozdílů".

Problém d) "Zvyšování potenciálu rozvoje a zabránění marginalizace oblastí"; Horizontální cíl 1.3.7 - "Mezinárodní spolupráce".

Cíl 2.4 Překonání nevýhod spojených s polohou příhraničních oblastí, zejména podél vnějších hranic EU.

- Národní rozvojový plán 2007-2015. Ministerstvo pro regionální rozvoj. Varšava, 2006.

Priorita 6. Regionální rozvoj a zvýšení územní soudržnosti.

- Národní rozvojový plán 2020 - aktivní společnost, konkurenceschopnost, efektivní stát byl přijat 25. září 2012 Radou ministrů. Varšava 2012. Cíl III 3. Posílení mechanismů pro územní udržitelný rozvoj a územní integraci pro rozvoj a plné využití regionálního potenciálu.

- Program rozvoje Olomouckého kraje na období 2012-2015.

Priorita: C. Doprava a technická infrastruktura. Globální cíl 4 - Životní prostředí s vysokou kvalitou kulturních hodnot, služeb a infrastruktury týkajících se podmínek pro život, práci a návštěv. Globální cíl 5 - Efektivní správa veřejných záležitostí.

- Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009-2020.

Globální cíl 4 - Kvalitní a kulturní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu.

Globální cíl 5 - Efektivní správa věcí veřejných.

- Strategie rozvoje Opolského vojvodství do roku 2020. Opole, prosinec 2012

Strategický cíl 9. Městské centra jakožto pól růstu. Strategický cíl 10. Multifunkční venkovské oblasti.

² Triangulace – metoda využívaná v sociálních průzkumech, zajišťující vyšší kvalitu provedených průzkumů a snižující chyby měření. Je postavena na sběru dat za pomoci dvou či více metod (např. pozorování spolu s průzkumem či analýzou obsahu) a následném porovnávání a kombinování výsledků. To může také znamenat kombinování kvalitativních a kvantitativních metod.

podmínek bez geografických omezení – vzhledem na formální administrativní hranice (včetně státní hranice)³.

Při shromažďování materiálů byly využity následující výzkumné nástroje:

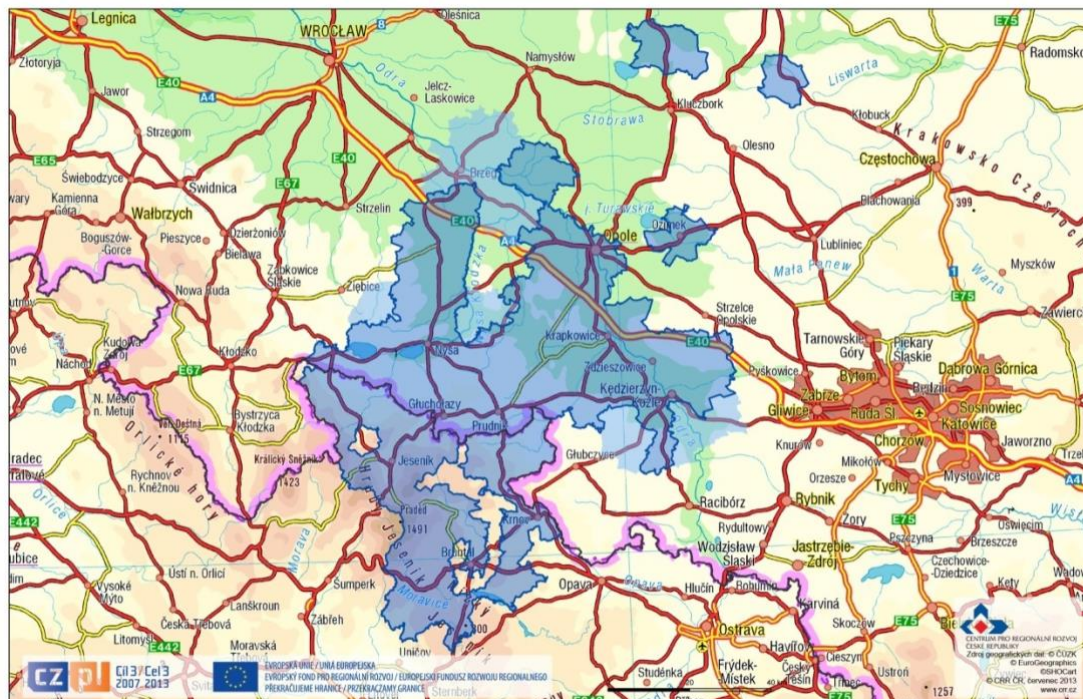
- průzkum Desk research zaměřený na propojení cílů Strategie s nadřazenými dokumenty, návrhy EK pro EÚS, ERDF, ESÚS a ESF;
- dotazníkový průzkum s využitím metody CAWI (bezmála 60 vyplněných dotazníků);
- šest tématických fokusových průzkumů (po třech na každé straně hranice);
- 21 hloubkových rozhovorů se samosprávnými činiteli, kteří se aktivně účastní přeshraniční spolupráce FMP;
- řada jednání za účasti grémií obou částí ER Praděd.

Územní rozsah

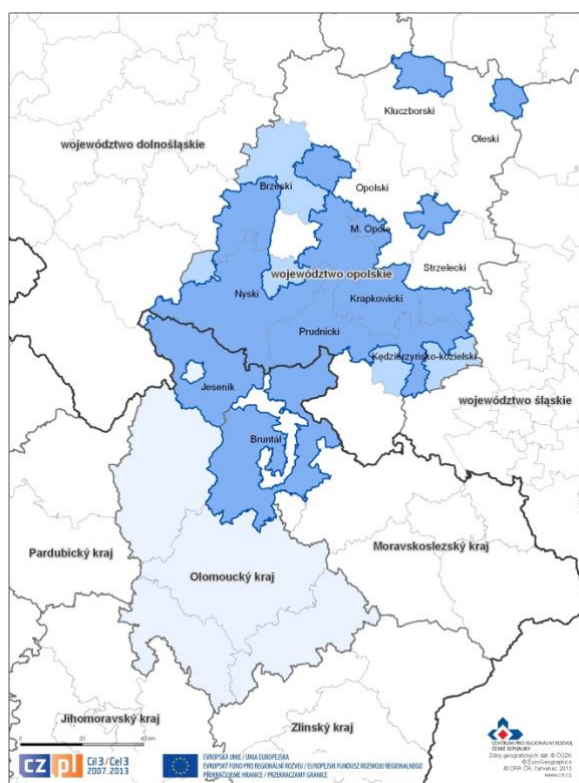
Rozsah průzkumu zahrnul území všech členských jednotek územní samosprávy ER Praděd na obou stranách hranice. V analytické práci byly u některých ukazatelů využity údaje na úrovni NUTS3, eventuálně na úrovni vojvodství/kraje, aby byl představen širší kontext trendů a sociálně-hospodářských změn či v důsledku dostupnosti údajů GUS/ČSÚ. Údaje využívané v diagnostické části pochází ze Statistických ročenek, Databáze lokálních údajů a Sčítání lidu provedených na obou stranách hranice. Dost velkým problémem v porovnávání údajů z obou stran hranice byly nekomplementární metodologie sběru a zpracování statistických údajů z obou stran hranice. Zejména v oblasti údajů týkajících se trhu práce a vzdělávání bylo natrefeno na údaje, které jednoduše nejsou porovnatelné. Proto byly pro potřeby představení socio-ekonomické situace přepočteny indikátorovou metodou tak, aby byly získány údaje, které jsou porovnatelné. V některých kritériích byly s ohledem na nedostatek přesných údajů na dané úrovni statistických jednotek na obou stranách hranice, využity odhadní údaje.

³ „Badanie ewaluacyjne polityki spójności w wymiarze terytorialnym - tworzenie funkcjonalnych obszarów transgranicznych”. Opole, 2011. Autoři: Mateusz Huk, Maciej Molak. Metodologické konzultace: doc. PhDr. Jiří Winkler, Ph.D.

Mapa č.1 – ER Praděd – geografický kontext

Mapa č. 2 – ER Praděd – správní kontext.

Předmětná oblast průzkumu

Předmětem zrealizovaných průzkumů byla dosavadní přeshraniční spolupráce mezi institucemi z území ER Praděd na obou stranách hranice a rovněž zhodnocení slabých a silných stránek fungování současného modelu využívání nástrojů podpory této spolupráce (např. FMP). Výsledky průzkumů se staly výchozím bodem ke zhotovení SWOT analýzy, jakož i následující Strategie pro období 2014+.

Analytická část

2. Sociálně – ekonomická analýza

2.1. Úvod k analýze

První část strategie představuje sociálně-ekonomickou analýzu Euroregionu Praděd (se zohledněním obou stran ER) se zvláštním důrazem na přeshraniční vazby ve všech níže uvedených oblastech. Analýza vznikla na základě analýzy sekundárních dat a na základě výsledků hloubkových rozhovorů. Cílem sociálně-ekonomické analýzy je diagnóza současné situace v jednotlivých oblastech a uvedení trendů změn v posledních letech, což je zvláště důležité pro naplňování efektivní veřejné intervence ER na léta 2014-2020.

Euroregion Praděd – všeobecná charakteristika

Euroregion Praděd je česko-polský euroregion nacházející se na území Opolského vojvodství a obcí severní části krajů Olomouckého a Moravskoslezského (bývalé okresy Bruntál a Jeseník).

Euroregion vznikl na základě rámcové smlouvy podepsané 2. července 1997 v Jeseníku. Zmiňovaná smlouva byla podepsána Asociací pro rozvoj Osoblažska a Unií cestovního ruchu Nyské oblasti na polské straně a Svazem měst a obcí z území okresů Bruntál a Jeseník. V současné době jsou polské obce a okresy, které jsou členy euroregionu, sdruženy ve Sdružení polských obcí Euroregion Praděd. České jednotky územní samosprávy jsou pak členy Zájmového sdružení právnických osob Euroregionu Praděd. Sídla Euroregionu se nacházejí v Prudniku (polská strana) a ve Vrbně

Euroregion je jednotka nacházející se na území dvou či více zemí, představující formu přeshraniční spolupráce mezi jednotkami územní samosprávy členských států Evropské unie a jejich ekvivalentů v sousedních státech. První euroregion (Euroregion Basilensis) byl vytvořen v roce 1963. V současné době funguje v celé Evropě více než 70 euroregionů, z toho 15 na hranicích Polska. Euroregion Praděd je jedním z šesti euroregionů fungujících na česko-polském pohraničí (zbylými euroregiony jsou: Nysa, Glacensis, Silesia, Těšínské Slezsko a Beskydy). Aktuálně je v aktivitách euroregionů možné zpozorovat trend spočívající v odklonu od spolupráce národních institucí v dosavadní, klasické formě k více integrovaným strukturám ve formě Evropských seskupení územní spolupráce.

pod Pradědem (česká strana). Název Euroregionu se odvíjí od nejvyšší hory Jeseníků – Praděd (1491 m.n.m.).

Další důležité datum v historii Euroregionu je 7. ledna 2000. Tehdy bylo totiž založeno Sdružení polských obcí Euroregionu Praděd (Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad), které nyní sdružuje polské obce a okresy, které jsou členy Euroregionu. Hlavním cílem vzniku tohoto Sdružení bylo zlepšení fungování polské části Euroregionu a zintenzivnění spolupráce s českými partnery.

Institucionální struktura

Institucionální struktura Euroregionu zahrnuje společné orgány pro obě země a také oddělené národní orgány pro každou stranu.

Společnými orgány jsou: Parlament Euroregionu a Prezidium Euroregionu. Nejvyšším úřadem Euroregionu Praděd je Parlament skládající se ze čtyřiceti členů. Každá ze stran má v Parlamentu 20 představitelů. Každá ze stran vybírá ze svých delegátů jednoho předsedu a dva místopředsedy. Předseda a místopředsedové jsou součástí Prezidia Euroregionu, které řídí každodenní činnost Euroregionu a rovněž jej zastupuje navenek.

Každá národní část Euroregionu má tyto orgány:

- Valná hromada
- Rada Euroregionu
- Revizní komise
- Sekretariát
- Pracovní skupiny (pouze v PL části ER).

Nejvyšším „národním“ orgánem je Valná hromada. Mezi jeho úlohy patří především rozhodování o cílech a úlohách pro danou „národní“ část Euroregionu. Navíc Valná hromada rozhoduje v oblasti členství v Euroregionu a také v záležitostech týkajících se financí dané „národní“ části. Úlohou Pracovních skupin (jmenovaných Radou) je především vypracování

společných, česko-polských přeshraničních projektů. Administrativou jednotlivých „národních“ částí Euroregionu se zabývá tajemník (rovněž jmenovaný Radou).

Obě sdružení tvořící Euroregion jako celek, mají bohaté zkušenosti v oblasti využívání fondů Evropské unie určených pro přeshraniční spolupráci. Spolupráce v této oblasti byla zahájena programem Phare CBC, který byl využíván v letech před přistoupením Polska a České republiky do Evropské unie. V dalších letech pokračovala přeshraniční spolupráce v Euroregionu v rámci Programu Iniciativy Společenství INTERREG IIIA Česko-Polsko 2004-2006 a v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika na léta 2007-2013. Realizované projekty česko-polské spolupráce v Euroregionu se týkaly především takových oblastí jako jsou: silniční infrastruktura, turistika, ochrana životního prostředí, spolupráce v oblasti kultury, sportu, spolupráce samospráv, vzdělávání, lidských zdrojů, územního plánování a hospodářského rozvoje.

Tab. č. 1 – přehled základních informací o ER Praděd.

Základní statistické údaje Euroregionu Praděd			
část	polská	česká	celkem
rozloha v km ²	5 756 km ²	1 900 km ²	7 656 km ²
počet obyvatel	627 658	133 000	760 658
Počet členských samospráv	32 obcí a 5 okresů	73 měst a obcí a přidružený člen – Olomoucký kraj	111

2.2. Dopravní dostupnost a polohová perifernost oblastí Euroregionu

Shodně se základními cíli politiky soudržnosti, je silniční a železniční infrastruktura jedním z nejdůležitějších prvků stimulujících sociálně-hospodářský rozvoj regionů. V souvislosti se strategickými cíli Euroregionu Praděd, jakožto funkčního regionu, se klíčovými zdají být dva aspekty v oblasti dopravní dostupnosti: polohová perifernost oblasti vůči centru země (včetně dostupnosti funkčních center regionu) a přeshraniční dostupnost.

Silniční síť na obou stranách hranice území Euroregionu Praděd představuje především silnice regionálního a lokálního charakteru (v ČR silnice II. a III. třídy, v Polsku vojvodské, okresní a obecní silnice). Státní silnice a silnice I. třídy (v ČR především silnice č. 44 a 57) tvoří pouze základní síť mezinárodních spojení. Jejich standard však neodpovídá úrovni regionálních silnic. Jedinou výjimku tvoří část dálnice A4 spojující Opolské vojvodství s hlavními městy přilehlých vojvodství a se zbývajícím dopravním sítím rychlostních silnic a dálnic v Polsku. Na české straně se pak nachází krátký úsek rychlostní silnice (R35) Mohelnice-Olomouc, který však nemá rozhodující význam pro dostupnost oblasti Euroregionu Praděd. Nicméně však chybí jakékoli dálniční spojení na ose sever-jih ve směru k hranici.

Mezi hlavní komunikační trasy je třeba na polské straně zahrnout: státní silnici č. 40 – vedoucí od hranice s Českou republikou v Glucholazích do Pyskowic, kde se kříží se státní silnicí č. 94, alternativou ke zpoplatněné dálnici A4, státní silnice č. 41 – probíhající přes Niský a Prudnický okres ve směru hraničního přechodu Trzebina – Bartultovice a také vojvodské silnice č. 411 a 414., naopak na české straně mezi hlavní komunikační trasy patří silnice č. 445, 454, 44, 45 a 57. Vzhledem ke struktuře osídlení na obou stranách hranice a k času dojezdu do hlavních funkčních center regionu, je možné považovat dopravní dostupnost oblasti podpory jako dostatečnou. Nicméně je třeba upozornit, že na české straně je čas dojezdu do Olomouce s ohledem na geografické podmínky delší. Navzdory nedostatku sítě silnic nejvyšší kategorie, je intenzita dopravy na regionálních a místních silnicích průměrná.

Silnice č.	Úsek	Kategorie silnice
11	Bukovice - Bruntál	I. třída
35	Mohelnice-Olomouc	I. třída
44	Mohelnice – Mikulovice(státní hranice)	I. třída
45	Horní Loděnice – Krnov (státní hranice)	I. třída
46	Brodek u Prostějova - Opava	I. třída
57	Krnov – Bartultovice (státní hranice)	I. třída
60	Jeseník – Javorník (státní hranice)	I. třída
445	Šternberk - Zlaté Hory (státní hranice)	II. třída
453	Jeseník - Město Albrechtice	II. třída
454	Dolní Údolí - Zlaté Hory	II. třída
455	Písečná - Velké Kunětice (státní hranice)	II. třída
457	Osoblaha - Javorník (státní hranice)	II. třída
A4	Nogowczyce - Przylesie	státní silnice
40	Ujazd – Głucholazy (státní hranice)	státní silnice
41	Nysa - Trzebina (státní hranice)	státní silnice
46	Paczków - Dobrodzień	státní silnice
411	Nysa - Konradów	vojvodská silnice
414	Opole - Prudnik	vojvodská silnice

Mezi silnice s nejvyšší dopravní intenzitou je třeba zahrnout výše zmíněné hlavní dopravní trasy, které jsou využívány k tranzitní dopravě (naprostá většina silnic není zapojena do systému placených silnic, v důsledku čehož vzniká zvýšená intenzita nákladní dopravy při vyhýbání se placeným úsekům silnic vedoucích k hranici). Silniční síť je rovněž intenzivně využívána především v zimním období turisty přijíždějících do Jesenického regionu. Ve srovnání se zbytkem česko-polského pohraničí na obou stranách Euroregionu Praděd, chybí silniční síť zapsaná na seznam hlavních koridorů celostátního a evropského významu TEN-T (mimo již zmiňovaný úsek dálnice A4). Nicméně jsou zahájeny aktivity mající za cíl zapsání úseku Ostrava-Opava-Krnov-Prudnik-Opole na seznam TEN-T (včetně železničního koridoru), což by jednoznačně urychlilo výstavbu obchvatů a zvýšení standardu již existující tranzitní trasy.

Druhým důležitým aspektem je stav silniční sítě, který má vliv na bezpečnost silničního provozu. Vysoké náklady na údržbu silniční sítě na lokální a regionální úrovni, které jsou v kompetencích vojvodských samospráv, obcí a okresů způsobují, že stav některých silnic je třeba považovat za neuspokojivý. Přesto jsou některé hlavní tahy již v dobrém stavu -

příkladem mohou být silnice č. 44 z Jeseníku směrem na Mikulovice nebo č. 60 z Lipové-lázně směrem na Javorník. Několik větších městských center (včetně okresních měst) vyžaduje výstavbu obchvatů (Kędzierzyn-Koźle, Nisa, Prudnik, Bruntál, Krnov apod.), což by zkrátilo čas dojezdu především v tranzitní dopravě a rovněž by zvýšilo úroveň bezpečnosti uživatelů silnic.

Opotřebě modernizace a rozšíření silniční sítě, jejímž cílem je zvýšení bezpečnosti a zkrácení jízdní doby může svědčit rychlost využívání alokací dostupných v regionálních programech a také v OPPS. Absorpční kapacita samospráv je v této oblasti několikrát vyšší než dostupné prostředky (národní a unijní).

Příklady záměrů rekonstrukcí silnic jsou:

- III/4576 Horní Heřmanice – hranice – v délce 3,8 km
- II/457 Javorník – Mikulovice – v délce 26 km

Na druhou stranu chybí zájem o rozvoj moderních systémů řízení dopravy, což může svědčit o tom, že intenzita dopravy není klíčovým problémem regionu.

V souvislosti s dopravní přeshraniční polohovou periferností území Euroregionu Praděd, je kromě silniční sítě důležitým aspektem hustota hraničních přechodů. V souladu s pravidly tzv. Schengenského prostoru lze překračovat hranice v libovolném místě, proto jedinou překážkou zůstává nedostačující dopravní infrastruktura. Na území Euroregionu Praděd se nachází 20 hraničních přechodů pro vozidla (spolu s dalšími 6, které se vztahují pouze na českou stranu, a které hraničí s obcemi, jež jsou členy ER Silesia), z nichž jsou pouze 4 bez jakýchkoli tonážních omezení. Jeden přechod je omezen na 12t (Javorník-Travná-Lutynia), dva přechody jsou omezeny do 7,5t (Zlaté Hory-Konradów, Úvalno-Branice), jeden přechod do 4t (Krnov-Chomiaza) a ostatní jsou alespoň na jedné straně silnice omezeny do 3,5t (přechod Město Albrechtice-Lenarcice dokonce na jedné straně do 2t). Dále je třeba zdůraznit, že na několika hraničních přechodech se objevuje disproporce spojená s rozdílnou kategorizací silnic, což znemožňuje tranzitní dopravu a také dopravu nákladních vozů (toto se týká např. silničního spojení Velké Kunětické - Sławniowice). Jedná se o velmi podstatnou překážku v rozvoji přeshraničního funkčního regionu. Tato skutečnost je způsobena především nedostatečným technickým stavem silnic (včetně např. mostů) či omezeními v dopravě nákladních vozů v některých zastavěných oblastech (absence obchvatů). Tato skutečnost

zásadně omezuje možnosti rozvoje podniků a navazování nových obchodních kontaktů. Potřeba objíždění neprůjezdných míst při převozu zvyšuje náklady, snižuje konkurenceschopnost firem na obou stranách hranice a oslabuje pozici měst/obcí, které by se eventuálně mohly nacházet na trase průjezdu. Vzhledem k velkému územnímu rozpětí Euroregionu Praděd činí průměrná vzdálenost mezi partnerskými institucemi v rámci OPPS průměrně 62 kilometrů po nejkratší trase (na tomto má vliv partnerství takových měst jako jsou Opole-Olomouc či Rýmařov-Ozimek; které jsou rozděleny vzdáleností 140-160 km, partnerské obce Medlov a Borów jsou od sebe vzdáleny dokonce 165 km), což je vícenásobný průměr celého česko-polského pohraničí.

Na druhou stranu nemá tato situace vliv na rozvoj individuálního turistického ruchu v této oblasti, jelikož je ve většině případů obsluhován automobilovou dopravou, které se tonážní omezení netýká. Problém se však ve většině případů týká autobusové dopravy zajišťující organizované formy cestovního ruchu.

Železniční doprava

Ačkoliv hustota železniční sítě v Opolském vojvodství patří mezi jednu z největších a nejlépe elektrifikovaných (3. místo mezi vojvodstvími), na území pohraničí nezastává železnice klíčovou roli v dopravě. Napříč územím Euroregionu Praděd nevedou žádné významné železniční tratě (mimo Opole a Olomouce) ze seznamu TEN-T o tranzitním či mezinárodním významu na ose sever-jih. Hlavní vojvodské železniční tratě leží v tranzitním pásmu Gliwice-Strzelce-Opolskie/Kędzierzyn-Koźle-Opole-Brzeg/Jelcz-Vratislav. Tato trať patří mezi mezinárodní spojení magistrálních dohod AGC a AGTC. Zbylé důležité tratě jsou: severní oblast Fosowskie/Olesno-Kluczbork-Byczyna/Namysłów, jižní oblast Gliwice/Rybnik-Kędzierzyn-Koźle-Nisa-Kamieniec Ząbkowicki. Na české straně patří mezi hlavní dopravní trasy trať vedoucí přes území PR z Jeseníku do Krnova a Opavy (hraniční přechod v Jindřichově ve Slezsku-Głucholazy-Mikulovice) a uvnitř státu trať č. 292 do Šumperku a dále do železničního uzlu v Zábřehu na Moravě. Druhou nejdůležitější trasou vedoucí přes Moravskoslezský kraj je trať č. 310 z Krnova přes Bruntál a Moravský Beroun do Olomouce. Tyto linky mají charakter regionálních či lokálních spojů (jsou obsluhovány spěšnými či osobními vlaky). Mimo spojení přes Glucholazy (4 zpáteční spoje denně) se na území

Euroregionu Praděd nenachází žádná jiná přeshraniční železniční spojení. Je třeba zdůraznit, že technický stav železniční infrastruktury na polském úseku linky Krnov-Jeseník je velmi špatný a omezení rychlosti vlaků dosahuje 40 km/h, což rozhodně nezvyšuje potenciál rozvoje regionu na základě této železniční tratě. Tato spojení jsou využívána především v zimní sezóně k obsluze cestovního ruchu - především pro české turisty (lyžaře), který má bezpochyby velký rozvojový potenciál v souvislosti s rozvojem společných přeshraničních turistických produktů v souvislosti s jejich dopravní obsluhou. Příležitostí může být obsluhování této trasy soukromými železničními dopravci, kteří již operují na českém trhu (např. LeoExpress, Arriva, RegioJet).

Absorpční kapacita je v této oblasti minimální, což je způsobeno rozdělením pravomocí mezi samosprávu, subjekty obsluhující železniční infrastrukturu a dopravce. Zároveň byly prostředky jak z centrálních programů (např. OP Infrastruktura a životní prostředí), tak i z OPPS v oblasti investic do železniční infrastruktury využívány minimálně či vůbec.

Vodní doprava

V současné době nepatří vodní doprava mezi klíčové druhy dopravy (osobní ani nákladní) v žádném ze zmiňovaných regionů. Na celém území česko-polského pohraničí také chybí přeshraniční spojení vodní cestou, které by bylo schopno zvládnout jakoukoli přepravu. Ve vzdálených plánech se objevuje návrh kanálu Odra-Dunaj-Labe, který by spojoval vodní cesty Černého a Baltského moře. Náklady, překračující 10 mld. eur, však činí tento projekt momentálně nerealizovatelným. Stojí však za to zmínit, že na území Opolského vojvodství (jehož podstatná část se týká Euroregionu Praděd na polské straně) se v současné době nachází 131,2 km vodních cest, v tom: řeka Odra – část Koźle-Lipki o délce 111,6 km (II. třída splavnosti), Gliwický kanál – část Sławięcice-Koźle o délce 15,1 km a Kędzierzyński kanál o délce 4,5 km. Hlavní přístavy se nacházejí v Opoli a Koźlu, navíc existují 3 podniková překladiště. Celková překladištní kapacita je odhadovaná na cca 1 mld. tun nákladu ročně.

Dopravní plavba, která hrála v uplynulých dekáдах na tomto území na polské straně velmi důležitou roli, již dnes nevyužívá svůj potenciál. Důvodem jsou mimo jiné protipovodňové aktivity, které omezují možnosti vybudování nezbytné infrastruktury

k moderní plavbě a zároveň absence regulace řeky na různých částech, což způsobuje proměnlivé podmínky k plavbě (např. příliš malé možnosti ponoru plavidel).

Síť vodních cest má ovšem na druhou stranu potenciál v oblasti rozvoje společného turistického produktu, který by bylo možné rozvíjet ve spolupráci s ER Praděd a Silesia. Již dnes můžeme sledovat lokální investice spojené s rozvojem kajakových přístavních zastávek, přístavů pro lodě turistické třídy atp. Tato koncepce však nezahrnuje celou délku vodních toků na území ER Praděd. Aktivita v této oblasti již zahájily například subjekty z ER Silesia, které zrealizovaly první projekty v této oblasti na toku Odry.

Veřejná doprava

Na území ER Praděd chybí pravidelná přeshraniční autobusová spojení, a to dokonce v lokální dopravě. V oblasti železničních spojení jsou obsluhovány čtyři zpáteční spoje na trase Jeseník-Głuchořazy-Krnov. V zimní sezóně jsou obsluhovány nepravidelné spoje např. z Nisy do Jeseníků, které jsou v zásadě určeny k dopravě lyžařů do jesenických lyžařských středisek. Ve většině případů jsou tato spojení iniciována soukromými turistickými středisky či soukromými autobusovými dopravci. V této oblasti chybí jakákoli systémová řešení, např. v oblasti společných lístků, koordinace jízdních řádů atp. Čas jízdy mezi hlavními městskými středisky (např. na úrovni okresních měst) dosahuje na obou stranách hranice většinou několika hodin⁴, což vyplývá z absence společné dopravní politiky. Tento stav má velmi negativní vliv na vytváření a podporu přeshraničního rozvoje funkčního regionu (např. v oblasti vytváření potenciálu pro rozvoje společného trhu práce, vzdělávání atp.). Na polské straně však chybí koncepce nebo vize pro zavedení veřejné přeshraniční dopravy.

⁴Např. čas jízdy s využitím veřejné dopravy z Olomouce do Opole (dvě partnerská města, vzdálenost cca 160 km) trvá více než 6 hodin.

2.3. Přeshraniční aktivity v oblasti zamezování pohrom a koordinace preventivních a záchranných aktivit.

Do integrovaného záchranného systému na obou stranách hranice patří hasičské sbory (státní i dobrovolné), policejní jednotky, záchranná služba, pohraniční stráž, celní služba, zdravotnické záchranné služby, nemocniční pohotovosti, vodní záchranné služby⁵.

Aktivity integrovaného záchranného systému přeshraničního charakteru byly popsány v mezinárodních smlouvách, které upravují pravidla provádění záchranných prací na druhé straně hranice. Hasičské jednotky řídí své činnosti na základě *Smlouvy mezi PR a ČR o spolupráci v boji proti trestné činnosti, při ochraně veřejného pořádku a o spolupráci v příhraničních oblastech* (ze dne 8. června 2000).

Tato smlouva popisuje všeobecný rámec pravidel pro realizaci aktivit na druhé straně hranice. Na jejím základě podepisují jednotky odpovídající za koordinaci integrovaných záchranných prací (na české straně kraj, na polské straně Wojvodské úřady) podrobné smlouvy týkající se postupů informování a realizace aktivit na území druhého státu. Současně jsou platné i smlouvy mezi Opolským vojvodstvím a Moravskoslezským a Olomouckým krajem (dodatečně je podepsána upřesňující smlouva mezi vojvodskými a krajskými veliteli⁶). Logika zásahu je založena na maximálním zkrácení času dojezdu do ohrožených oblastí. Proto jsou v rámci smluv popsána přesná místa, do kterých mají jednotky hasičů z druhé strany hranice kratší čas dojezdu (např. s ohledem na geografické podmínky). Rozsah přeshraničních prací zahrnuje pásmo 25 kilometrů od hranice po obou jejích stranách. Do společného systému jsou zapojeny mimo jiné jednotky hasičů z Prudniku a Głubczyc⁷. Mezi příklady lze zahrnout kratší čas dojezdu polských jednotek hasičského sboru do Javorníka či Bartultovic. Smlouvy rovněž velmi přesně popisují rozdělení úloh, systém rychlého informování (na dvojjazyčných formulářích) a popisují územně odpovědná operační centra.

⁵ Jednotlivé služby zapojené do společného systému jsou vypsány v jednotlivých mezinárodních smlouvách.

⁶ *Dohoda o spolupráci a vzájemné pomoci při záchranných pracích, živelních pohromách a jiných mimořádných událostech.*

⁷ Głubczyce se nacházejí mimo oblast ER Praděd, ale jednotky hasičského sboru z Głubczyc jsou zapojeny do integrovaného systému zahrnující část české oblasti ER Praděd.

V rámci smluv jsou vedeny rovněž společná tématická cvičení (např. vodní záchranné práce, záchranné práce ve výškách atd.). Jednou za rok jsou realizovány aktivity zaměřené na hodnocení fungování společného systému. Společné zásahy se týkají především zabezpečení míst nehod, včetně úniku nebezpečných látek, požárů (včetně požárů lesů). Převážná část vybavení hasičských sborů, nezbytné k provádění akcí, je kompatibilní a plně funkční.

Mezi vážné problémy spojené s prováděním přeshraničních aktivit patří především absence kompatibilního systému rádiové komunikace (komunikace probíhá telefonicky či faxem, což výrazně ztěžuje koordinaci aktivit), dále absence společného systému využívání světelných a zvukových signálů zásahových vozů účastníků se akcí na území druhého státu (nebo tranzitně přejíždějících), neexistence osvobození od poplatků pro záchranné vozy z druhého státu na zpoplatněných silnicích (e-Myto, eToll).

K systémovým problémům současného stavu integrovaného záchranného systému patří jazykové bariéry, nedostatek znalostí operačních struktur a postupů na druhé straně hranice a absence společného systému informování o ohroženích (např. meteorologická oznámení, povodně atd.). Problémem je rovněž nedostatečná vzájemná znalost systému krizového řízení v ČR a PR a vzájemná neznalost dílčích taktických postupů záchranných složek, nedostatečné vybavení u jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, nedostatečné zázemí pro činnost složek IZS (požární stanice, hasičské zbrojnice, policejní služebny), nedostatečné vybavení hasičských záchranných sborů a Policie České republiky pro zásahy v nepřístupných oblastech při společných zásazích, nedostatečné vzdělávání občanů (děti, dospělí, senioři) o chování se v případě mimořádných událostí a předcházení mimořádným událostem, absence možnosti využití zdrojů vody na druhé straně hranice při požáru.

Pro policejní jednotky jsou právní rámce k provádění činnosti na území druhého státu upraveny *Smlouvou mezi PR a ČR o spolupráci v boji proti trestné činnosti, při ochraně veřejného pořádku a o spolupráci v příhraničních oblastech*. Na základě výše zmíněné smlouvy jsou realizovány aktivity spojené s prevencí a aktivním a operativním bojem s kriminalitou přeshraničního charakteru. Mezi hlavní prvky spolupráce patří výměna informací o osobách a zmizelých vozidlech, potvrzování totožnosti osob, zajištění silničního provozu, provádění

základních činností spojených s přestupky⁸. Na základě odstavce 8 výše zmíněné smlouvy jsou rovněž prováděny společné hlídky v pásmu 25 kilometrů od hranice na obou jejích stranách. Příkladem realizace tohoto typu aktivit mohou být společné hlídky v Jesenickém okrese, které jsou realizovány 2-3 krát v průběhu měsíce či podle aktuálních potřeb. V posledních třech letech bylo průměrně realizováno cca 60 společných hlídek ročně. Společné zásahy se týkají především hledání pohřešovaných osob a koordinace činností v oblasti boje s kriminalitou. V této oblasti, oproti hasičským sborům, hlídka z daného státu stále nemůže zahájit smostatný zásah na území druhého státu.

K hlavním problémům současného stavu spolupráce policejních jednotek patří právní omezení (např. pohyb vozidel policie, vnášení zbraně na území sousedního státu), omezení při realizaci společných přeshraničních aktivit, absence společného radiotelekomunikačního systému a rovněž jazykové bariéry.

Největším problémem v současném záchranném systému na česko-polské pohraničí je nedostatek jasných smluv a postupů spojených s přeshraniční spoluprací a realizací výjezdů záchranné služby. Mimo skutečnost, že zdravotnické záchranné služby a nemocniční pohotovosti jsou v obou zemích zapojené do integrovaného záchranného systému, záchranná služba jako jedinná nemůže provádět činnost na území druhého státu.

Aktivita této služby nejsou v současné době upraveny žádnou bilaterální smlouvou ani ve smlouvách mezi jednotlivými regiony. Pouze v Libereckém kraji jsou realizovány aktivity spojené se společnými školeními a výměnou informací, které se však bohužel nedají spojit s možností provádění činností na druhé straně hranice v praxi. Je to současně největší dysfunkce systému v oblasti zajišťování bezpečnosti na území pohraničí v případech, kde dochází k ohrožení zdraví nebo dokonce života obyvatel. Týmy ministerstev v současné době vyvíjejí úsilí k podpisu příslušné smlouvy v této oblasti, nicméně časový horizont jejího vstupu v platnost není v současné době znám.

⁸Problematickou záležitostí zůstává výměna informací týkající se přestupků, na které se vztahuje mezinárodní smlouva. Proto se zpřístupňování informací v této oblasti koná cestou, na kterou se nevztahuje právní rámec.

2.4. Hospodářství, trh práce a vzdělávání

Situace na trhu práce je ve velké míře závislá na stavu ekonomiky a na struktuře osídlení. Všechny podregiony⁹ na území ER Praděd charakterizuje záporné migrační saldo. Vylidňování je jednou z příčin strukturálních změn na trhu práce. Přirozený přírůstek v Olomouckém kraji činí¹⁰ -0,61 na 1000 obyvatel, v Moravskoslezském kraji -3,33; v Niském subregionu -1,3; a v Opolském subregionu činí přirozený přírůstek -0,9¹¹. Na zmiňovaném území má nejvyšší záporné migrační saldo Jesenický region a Prudnický okres. Lepší situace je v městských a předměstských oblastech. Tyto hodnoty jsou vyšší než činí celostátní průměry v obou zemích. Tato situace má přímý vliv na situaci na trhu práce. Věková struktura a úroveň vzdělání se mění v nevýhodu. Většina mladých lidí, kteří opouští region, aby získali vzdělání se na místní trh práce nevrací¹².

Obyvatelstvo v produktivním věku (15-64 let) se formuje na úrovni 68,7% na polské straně a na úrovni 69% na straně české, což odpovídá celostátnímu průměru. Podíl osob v poproduktivním věku (nad 65 let) je poněkud vyšší než celostátní průměr. Trendy a prognózy v této oblasti jsou však negativní. Ve výhledu do roku 2030 lze očekávat další pokles populace a změny ve struktuře obyvatelstva se vzrůstající tendencí zvláště u lidí v poproduktivním věku.

V souvislosti se záporným migračním saldem, jehož jedním z důvodů je nedostatek větších městských center (jakož i akademických center kromě Opole, Olomouce a Nisy), se negativně mění také situace týkající se struktury vzdělání ekonomicky aktivního obyvatelstva. Procentní vyjádření lidí se základním vzděláním¹³ dosahuje v Niském podregionu až 25,5%, kdy celostátní průměr je 19%. V Opolském podregionu tento ukazatel dosahuje 22,5% (nižší procento méně vzdělaných vděčí tento podregion Opoli). Na české straně ER Praděd se tento ukazatel blíží celostátnímu průměru, který představuje 18%. Rovněž procentní účast lidí s vyšším vzděláním je nižší od celostátního průměru (16%v PR; 12,4% v ČR) a v Niském podregionu představuje 11,4%, v Opolském 14,5%, v Olomouckém kraji 11,7%

⁹Údaje na úrovni NUTS3.

¹⁰Údaje za rok 2011.

¹¹Dle údajů z *Celostátního sčítání lidu, domů a bytů 2011*.

¹²Shodně se statistikami patří mezi hlavní směry odlivu obyvatelstva: Vratislav, Praha, Varšava, Ostrava, Brno, Anglie, Holandsko.

¹³Údaje na úrovni NUTS3, Databáze lokálních údajů GUS.

a v Moravskoslezském 11,4%. S ohledem na věkovou strukturu osob hledajících zaměstnání, je možné konstatovat, že tato struktura odpovídá celostátním trendům v PR. Osoby ve věku 15-24 let, aktivně hledající práci, představují cca 19,5% všech zaregistrovaných osob na ÚP. Tato věková skupina je nejnáchylnější ke změnám na trhu práce a na trendy v ekonomice. Znepokojujícím se může zdát rychlý nárůst osob hledajících práci ve věkové kategorii 55+.

Za dobu posledních 6 let se tato skupina zvětšila přibližně o 33%. Na české straně ER Praděd můžeme vypočítat větší disproporci mezi oblastí Olomouckého kraje, ve kterém až 20% osob hledajících práci jsou osoby ve věku 15-24 let, v porovnání s 14,9% v Moravskoslezském kraji. Ve věkové kategorii 55+ se proporce blíží celostátnímu průměru a dosahují cca 13,5%.

Zmíněné dva ukazatele se rovněž odrážejí ve struktuře ekonomické aktivity na území ER Praděd. Na obou stranách hranice jsou nižší než je celostátní průměr (ČR – 58,4%, PR – 56,1%), a činí na polské straně 53,9% a na české 56,3%, což může svědčit o strukturálním problému na trhu práce v tomto regionu.

Struktura trhu práce a vzdělávání má vliv rovněž na strukturu hospodářství v regionu. Polské podregiony ER Praděd potvrzují strukturu celostátního hospodářství, ve které hraje zemědělství významnou roli. V Niském podregioně funguje zaměstnávání v sektoru služeb, jehož účast na hospodářství je o více než 7% nižší než celostátní průměr (43% ve vztahu k 50% na celostátní úrovni), ve prospěch zemědělství, které činí 25% ve struktuře zaměstnání (celostátní průměr je 18%). Na české straně hraje zemědělství podřadnou roli a podílí se pouze okolo 3% na struktuře trhu práce. Hlavním sektorem hospodářství jsou pak služby. Při transformaci hospodářství v posledních letech došlo k důležitým změnám, které vedly ke snížení hodnoty průmyslu ve prospěch sektoru služeb.

Situace na trhu práce a struktura hospodářství se odrážejí rovněž ve struktuře služeb vzdělávání. Na území ER Praděd se nachází několik¹⁴ vysokých škol (v Olomouci, Opoli či v Nise). Rovněž je vhodné zdůraznit, že funguje pouze jedna vysoká škola technického zaměření (Opolská polytechnika). Odborné vzdělávání spojené s výukou oborů technických

¹⁴Včetně soukromých vysokých škol např. v Opoli.

směrů byla přesunuta na úroveň sekundární úrovně vzdělávání¹⁵. Na obou stranách ER Praděd velmi dobře funguje síť odborných a technických škol na úrovni středních škol, které vzdělávají specialisty pro průmysl s využíváním moderních technologií. Na polské straně je v této oblasti na trhu práce dostupný větší počet řemeslníků a absolventů technických oborů středního stupně vzdělávání, i když je často jejich kvalifikace nedostatečná. Část z nich vykonává práci na území ČR. V rámci povzbuzení k využívání nabídek českých zaměstnavatelů jsou organizovány společné burzy práce¹⁶. Hlavním problémem při tvorbě zcela fungujícího přeshraničního funkčního regionu v oblasti trhu práce, je absence systému harmonizujícího certifikáty a specializace v jednotlivých zemích, potřebných k vykonávání odborných povolání.

Polská část ER Praděd si zachovala spíše tradičnější strukturu hospodářství, která je charakterizována nižší úrovní inovativnosti, ačkoli na druhou stranu díky tomu je také méně náchylná na globální změny v hospodářských trendech. Úroveň rozvoje polské části ER v přepočtu na HDP/obyvatele je ve vztahuk průměru v EU na velmi nízké úrovni. V Niském podregioně je to pouze 42% celounijního průměru a v Opolském podregioně činí procentuální vyjádření 57%, čemuž vděčí především roli centra Opole a Kędzierzyna-Koźle¹⁷. Na české straně je situace lepší, ačkoli Olomoucký kraj s průměrem 61% se umísťuje na seznamu nejchudších krajů. Moravskoslezský kraj dosáhl 67%, ačkoli z úhlu pohledu ER Praděd tento výsledek zvyšují města ležící na území ER Silesia¹⁸. Klíčovou roli ve všech podregionech ER Praděd hrají malé podniky (0-49 pracovníků), které tvoří více než 99,4% všech zaregistrovaných firem. Malé a střední podniky zaměstnávají celkem kolem 68%¹⁹ všech pracujících, což je blízké evropským standardům (průměr EU27 je 67%).

¹⁵ Na základě nového nařízení MEN a přibližování programových rámců bude možná tvorba např. společných didaktických programů či tříd.

¹⁶ Po roce 2008 byl bohužel zaznamenán pokles počtu nabídek pro polské pracovníky, což vycházelo ze špatné situace na vnějším, českém trhu práce.

¹⁷ V žebříčku okresních měst týkající se blahobytu per capitaq v roce 2012 se na 8. místě nacházel Kędzierzyna-Koźle, na 157 místě Nisa a na 234. místě Opole. Údaje zveřejnilo SPOLEČENSTVÍ dopis územní samosprávy - <http://www.wspolnota.org.pl/index.php?id=578>.

¹⁸ Statistiky jsou vedeny pouze na úrovni NUTS3. Databáze lokálních údajů GUS.

¹⁹ Statistiky vedené na úrovni krajů a vojvodství. Databáze lokálních údajů GUS.

2.5. Podpora přeshraničních aktivit pro hospodářský rozvoj a podnikání

Po vstupu do Evropské unie se hospodářská spolupráce a mechanismy její podpory mezi ČR-PR začaly velmi dynamicky rozvíjet, i když ještě dnes existuje mnoho bariér právně-správních povahy. Z pohledu statistik dosáhly polské regiony ER Praděd pouze cca 68% úrovně rozvoje českých regionů (HDP/obyvatele), což je důsledkem volnější hospodářské transformace a nasměrování se spíše na tradiční odvětví hospodářství. Proto v rámci současného finančního výhledu prostředků určených na přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Polskou republikou, bylo více než 5mil. euro přiděleno na aktivity podporující rozvoj hospodářských vztahů. Dodatečné peníze na tento typ aktivit bylo možné získat v rámci Fondu mikroprojektů.

Mezi hlavní příjemce této podpory je možné zahrnout mimo jiné instituce pro podporu podnikání, hospodářské komory, samosprávy a regionální klastry. Pomoc však není udělována přímo podnikatelům. Několik zrealizovaných projektů se týkalo také oblasti Euroregionu Praděd. K hlavním aktivitám těchto projektů patřilo poskytování poradenských služeb, informační a propagační činnost nebo také vytváření nástrojů investiční podpory pro subjekty, které chtějí vejít na sousední trh. Do dobré praxe je třeba zahrnout projekt realizovaný Hospodářskými komorami a jinými subjekty podporující podnikání, jehož cílem bylo vytvoření sítě kontaktních bodů, ve kterých jsou poskytovány informace o možnostech zahájení hospodářské činnosti na druhé straně hranice, informace o právních a daňových systémech atd. Jeden z takových bodů vznikl např. v Jeseníku²⁰. Na základě těchto zkušeností je realizován rovněž projekt pro podporu firem na česko-polském pohraničí, kde jsou zapojeny také subjekty z Opolského vojvodství. K dobré praxi zahrnující území ER Praděd je možné zahrnout projekty mapující instituce v České republice či dvojjazyčný internetový portál výměny informací o vyhlášených výběrových řízeních²¹.

²⁰V rámci projektu byl vytvořen také komplexní internetový portál www.podnikanivpolsku.info, jiným příkladem může být www.miastomozliwosci.eu – Přeshraniční hospodářský portál.

²¹www.publicproc.eu

Veškeré výše popsané aktivity jsou zaměřeny na usnadnění a urychlení procesu integrace obou trhů, zvláště s ohledem na přeshraniční spolupráci podniků. Dodatečnou podporou v této oblasti jsou instituce zahrnující ve své činnosti větší oblast např. Polsko-česká hospodářská komora v Ostravě, Ekonomická oddělení ambasad apod.

2.6. Přírodní a kulturní dědictví v kontextu rozvoje společných turistických produktu

Euroregion Praděd je oblastí s vysokou a unikátní turistickou atraktivitou. Na území se nachází důležité prvky přírodního dědictví, na které se vztahují různé formy ochrany, jako jsou např. krajinné parky, oblasti NATURA 2000 a ochrana kulturního dědictví (včetně některých památek zapsaných na seznam UNESCO). Podpora kulturního dědictví, která má za cíl uchování tradic, prezentaci hodnot místních a regionálních kultur a propagaci současného umění a kultury, je předmětem několikaset mikroprojektů realizovaných v rámci FMP ER Praděd. Realizované aktivity pro podporu propagace a rozvoje kultury mají dvojí, zvláště důležitý význam. Na jednu stranu se mohou místní společenství a obyvatelé prostřednictvím tohoto typu aktivit lépe poznat a díky tomu dochází k zúžení spolupráce. Na druhou stranu pak tvoří unikátní kulturní dědictví zajímavou turistickou nabídku.

Turistická nabídka ER je dosti široká a charakterizuje se částečnou komplementárností atraktivit přírodního a kulturního dědictví nacházejícího se na české a polské straně. Na české straně hrají hlavní roli přírodní atraktivity v podobě regionu Jeseníků (tvořící největší turistickou atraktivnost ER), Opavských hor (nacházejících se částečně v PR) a oblast horských jezer (Niský region). Povaha zmiňovaných turistických atraktivit způsobuje, že na české straně dominuje především tzv. aktivní a léčebná turistika. Na polské straně mají převládající charakter památky podporující kulturní a historický cestovní ruch nacházející se na celém území Opolského vojvodství (nejdále cca 100 km od hranice)²², především v Niském a Opolském okrese. Regiony na obou stranách hranice spojuje společná historie, která částečně

²² Kulturní dědictví bylo uznáno za jednu z odlišujících vlastností Opolského vojvodství ve „Strategii rozvoje Opolského vojvodství do roku 2020“.

vyplývá z geografické dostupnosti (masiv Hrubého Jeseníku způsobuje, že je pro jesenický region dostupnější tzv. severní brána než jižní, vedoucí do středu České republiky). To vše vytváří perspektivní podmínky k dalšímu rozvoji cestovního ruchu na území ER, ačkoli hlavní překážkou stojící v cestě plného využívání potenciálu rozvoje cestovního ruchu je nedostatečná dopravní infrastruktura. Na české straně doba jízdy do hlavního funkčního centra (Olomouc) výrazně překračuje celostátní průměr v této oblasti. Částečně je to způsobeno také geografickým znevýhodněním. Dopravní dostupnost v oblasti přeshraniční přepravy je naopak omezena hustotou hraničních přechodů či omezením technických parametrů silnic vedoucích přímo k hranici (výrazně snižuje absorpční kapacity regionu, co se týče forem organizovaného autobusového cestovního ruchu).

ER ročně navštěvuje okolo 480 000 turistů, z čehož většinu tvoří osoby žijící mimo ER²³. O turistickém potenciálu ER může nicméně svědčit např. to, že v lednu 2013 americký deník "The New York Times" uznal Jeseníky za jedno z 46 míst na světě, které doporučuje svým čtenářům v roce 2013 navštívit (mimo jiné vedle Nového Dílí, Bangkoku, Paříže, Rio de Janeira, Istambulu, Filipín nebo také Portorika)²⁴. Téměř polovina z celkového počtu turistů navštěvuje města a zastaví se v okruhu 50 kilometrů od hranice - především v Jeseníkách, Niském okrese a Opoli. Na tomto místě je třeba také zmínit to, že ER jako celek charakterizují dosti velké nerovnosti v oblasti turistického hospodářství polské a české části a infrastruktura cestovního ruchu je rozhodně více rozvinuta na české straně ER²⁵. Na polské straně ER, především s ohledem na sezónnost turistických aktivit, jsou v rámci ubytovací kapacity průměrně pouze cca dvě noclehová místa na 1000 obyvatel. Výjimku tvoří Kędzierzyńsko-Kozielský okres s 16 místy a Niský okres s 23 místy. Opole se umísťuje uprostřed žebříčku s 8 místy/1000 obyvatel²⁶. Pro srovnání, na české straně v nejatraktivnějších částech ER se nachází²⁷: Jeseník - 134,5, Bruntál 64, Olomouc - 20, Krnov - 14 míst na 1000 obyvatel. ER jako celek je oblast natolik atraktivní, že přitahuje turisty z různých cílových skupin, a to v podstatě po celý rok. Mimo obyvatel samotného Euroregionu jsou hlavní cílovou skupinou v oblasti rozvoje turistiky na

²³V roce 2010 Opolský kraj navštívilo 190 000 turistů. Na české straně Euroregionu byl počet turistů na úrovni cca 290 000 turistů ročně. Údaje se týkají turistů, kteří zůstali alespoň jednu noc.

²⁴Sarah Wildman "Old world spa meets a budding ski scene", w: „The 46 Places to Go in 2013”, The New York Times, 11.01.2013.

²⁵„Dysproporcje w zagospodarowaniu turystycznym polskiej i czeskiej części euroregionu Pradziad”. Węcka Bożena - Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, 2009, č. 50.

²⁶Průměrný stav ke 30.06.2011.

²⁷Na úrovni obcí s rozšířenou působností.

tomto území obyvatelé městských aglomerací, nacházejících se v okruhu max. 300 km - Vratislav, Slezské aglomerace, Krakov, Olomouc, Brno, Ostrava, Pardubice, Hradec Králové, Liberec, Jelení hora, Valbřich. Z průzkumů provedených mezi obyvateli příhraničních měst ER Praděd vyplývá, že pro osoby zde žijící jsou hlavním důvodem výjezdu do sousední země nákupy, trávení volného času či setkávání se se známými/rodinou. Obyvatelé české strany jako cíl cesty do PR nejčastěji uvedli nákupy (68,4% respondentů), naopak pro polské obyvatele je hlavním cílem příjezdu do ČR aktivní trávení volného času a rekreace (až 74,1 respondentů)²⁸.

Je třeba uznat, že potenciál rozvoje turistického ruchu není ještě dostatečně využíván. Zcela jistě zde existuje nedostatek společných propagačních aktivit a také společná strategie rozvoje turistiky (např. společné euroregionální logo) tak, aby nabídka po obou stranách plně využívala potenciál sezónnosti.

Rozsah publikací propagující turistiky v ER (popisy tras, průvodce, mapy) je třeba považovat za vyhovující. Mnohé stávající propagační materiály mohou posloužit jako základ k vypracování publikací určených pro odběratele z jiných zemí a kultur. V oblasti využívání Internetu je třeba poznamenat, že i když existuje mnoho stran popisujících turistické atrakce ER, úroveň informací dostupných v jiném, než českém a polském jazyce je stále velmi nedostatečná. ER má několik turistických atrakcí, a tak může s úspěchem konkurovat okolním oblastem atraktivních pro turisty jako jsou Sudety či Beskydy. Velký vliv na atraktivitu Euroregionu má také poměrně velká různorodost turistických atrakcí (kulturní/přírodní), nacházejících se na poměrně malém území (autem z hor k jezeru je možné se dostat přibližně za 30 – 45 minut).

Důležitým aspektem je zajisté potenciál v oblasti léčebně-lázeňských pobytů, který je rozvíjen po obou stranách hranice. Mnohaleté lázeňské tradice v jesenickém regionu způsobují, že tento region náleží mezi jedny z nejpopulárnějších míst tohoto typu v České republice. Na polské straně se naopak začíná rozvíjet geriatrická péče o lékařsko-

²⁸V: *Acta universitatis Palackianae Olomucensis – Geographica*, Perception of Cross-border Cooperation in the Czech and Polish Border Area on the Example of the Jeseník Region, s. 40.

rekreační povaze, přizpůsobená standardům turistů hlavně z německy mluvících zemí. Tento druh cestovního ruchu se však nenachází v okruhu zájmu turistů z druhé strany hranice²⁹.

Doplněním turistické nabídky k aktivnímu odpočinku či léčebně-lázeňských pobytů, je zcela jistě velké množství pravidelných akcí konajících se v ER – jako jsou historické inscenace, koncerty či festivaly. Speciální nabídku je možné také najít v souvislosti s uspokojování potřeb milovníků hudby. V ER se konají každoročně známé hudební události s dobrou pověstí jako jsou: Národní festival polské písně v („hlavním městě polské písně“) Opoli, Festival Beethowena v Glogówku nebo také varhanní koncerty v Krnově. Velký potenciál (především co se týče školních výletů a skupin mládeže) má také tzv. vzdělávací turistika. Dobrými příklady atrakcí cestovního ruchu tohoto typu jsou např. JuraPark v Krasiejowě, ZOO v Opoli a Olomouci, naučné stezky, Rytířská tvrz v Byczyně, Městské turistické trasy v Kędzierzynie-Koźlu ověřené mnoha oceněními nebo četné výstavy v ER, týkající se tradic a historie pohraničí. Čím dál větší potenciál v této oblasti má např. organizování 3-5 denních školních výletů (např. na trase Opole -JuraPark – Prudnik – Nisa – Jeseníky – Olomouc), a rovněž organizace zimních rekreačních soustředění nebo letních táborů. Rozšiřujícím prvkem turistické nabídky ER pro mladší příznivce aktivní turistiky může být naopak rozšíření přeshraničních trekingových/cyklistických tras typu Rychlebské stezky.

Všechny aktivity zaměřené na rozvoj cestovního ruchu s využitím přírodního a kulturního bohatství v procesu vytváření přeshraničního funkčního regionu může posílit hospodářskou situaci a pomoci vyřešit složitou situaci na trhu práce, který čelí strukturálním problémům. Při sledování trendů rozvoje cestovního ruchu, jakožto oblasti hospodářství od roku 2005, je třeba zdůraznit, že navzdory růstu HDP cestovního ruchu, klesala zároveň jeho účast na celkovém HPD Polska a Česka (o cca 20%). To může naznačovat nižší efektivnost v této oblasti hospodářství, což je způsobeno nedostatkem investic do inovačních turistických produktů (včetně společných přeshraničních produktů). Je ovšem třeba zdůraznit, že kromě snížení hospodářské efektivnosti cestovního ruchu na území ER³⁰, má pozitivní vliv na situaci

²⁹ Shodně se statistikami z roku 2010, čeští turisté navštěvující opolský a niský podregion tvořili sotva 2-3% všech turistů. Naopak olomoucký region navštívilo cca 14% obyvatel Polska z celkového počtu návštěvníků.

³⁰ Stejný trend je na národní úrovni obou krajů.

na trhu práce. Rok od roku roste podíl služeb na rub poklesu zaměstnanosti v průmyslu a zemědělství.

Je však třeba vést intenzivní vzdělávací aktivity a školení v oblasti obsluhy hostů, znalosti cizích jazyků, nových technických řešení, které otevírají nové trhy potenciálních klientů (podíl turistů, navštěvující obě země, pocházející mimo EU v obou zemích výrazně roste).

2.7. Potenciál pro rozvoj institucionální přeshraniční spolupráce

Přeshraniční spolupráce mezi institucemi, které poskytují veřejné služby je jednou z priorit rozvoje příhraničních regionů. Jejím hlavním cílem je přivedení k integraci právních a administrativních systémů a způsobů poskytování veřejných služeb v přeshraničních regionech tak, aby existence státní hranice byla co nejmenší překážkou pro obyvatele a přijíždějící osoby. Velmi důležitou roli v oblasti přeshraniční spolupráce mezi institucemi tohoto typu hrají rovněž projekty typu „people to people“ (lidé lidem), jejichž cílem je přiblížení místních příhraničních společností. Kromě jednotek územní samosprávy patří zajisté mezi dobrou praxi spolupráce veřejných institucí i fungování jednotek integrovaného záchranného systému, škol a institucí věnující se trhu práce atd.

Drtivá většina projektů česko-polské spolupráce v ER je spolufinancována z prostředků EU (a rovněž z rozpočtů obou zemí) v rámci OPPS ČR-PR. Vzhledem k existenci těchto zdrojů, spolupráce mimo OPPS prakticky neexistuje a česko-polské projekty realizované mimo zmíněný program tvoří okrajovou část.

V souvislosti s výše zmíněným by se mělo hodnocení stavu ČR-PR spolupráce veřejných instiuc v ER Praděd konat na základě údajů týkajících se OPPS ČR-PR 2007-2013.

Hodnocení spolupráce institucí v ER Praděd byse měla rovněž lišit v závislosti na typu spolupracujících institucí. Hlavní linie rozdělení v této oblasti probíhá mezi institucemi státními/samosprávními a organizacemi nevládními,založenými fyzickými osobami. Pokud může být spolupráce těch prvních (financovaných z veřejných prostředků) popsána jako „velmi

dobrá”, situace nevládních organizací (financovaných či předfinancovaných ve velké míře ze soukromých prostředků) má naopak mnoho nedostatků a velký potenciál spolupráce v této oblasti je stále nevyužíván v uspokojivém stupni. Dominance institucí územní samosprávy v rámci česko-polské spolupráce se týká především polské strany ER, kde JÚS a jejich organizační složky státní instituce představují drtivou většinu žadatelů FMP (90,4%). Na české části ER tento ukazatel představuje hodnotu 65%³¹. V případě tzv. „velkých grantů“ OPPS ČR-PR 2007-2013 JÚS představují 70% všech žadatelů, poněvadž jsou aktivní také jiné subjekty jako např. vysoké školy, výzkumné ústavy a subjekty spojené s integrovaným záchranným systémem.

Zapojení institucí, které jsou členy ER v oblasti podpory 3.1 „Územní spolupráce institucí poskytujících veřejné služby“ OPPS ČR – PR 2007-2013 (čili tzv. „velkých grantů“ určených pro institucionální spolupráci), v porovnání s činností institucí z jiných částí podporovaného území programu, není příliš velké. V tomto případě se dosud instituce z ER účastnily pouze 5 společných česko-polských projektů (z celkového počtu 20 financovaných projektů). V případě čtyř ze zmiňovaných projektů plnily veřejné instituce z euroregionů roli Vedoucího partnera.

Podrobné statistiky týkající se spolupráce institucí poskytujících veřejné služby v ER se nacházejí v kapitole pod názvem „Analýza absorpční kapacity členů ER Praděd“ této publikace.

ER má nepochybně velký potenciál pokud se jedná o přijímání nových členů – jak na polské, tak na české straně. Na polské straně se nachází několik obcí, které by mohly přistoupit do ER. Obdobná situace je i na české straně. Pokud se jedná o potenciální nové členy ER na české straně, v tom případě (i s ohledem na mnohem větší finanční možnosti) by bylo třeba vzít v úvahu především obce s rozšířenou působností³².

³¹Je zajímavé, taková situace existuje i navzdory tomu, že polští příjemci FMP disponují o 10% vyšším dofinancováním než jejich čeští kolegové.

³²Všechny uvedené obce v ČR(kromě obce Moravský Beroun) jsou tzv. obcemi s rozšířenou působností.

Polská část		Česká část	
Název obce	Počet obyvatel	Název obce	Počet obyvatel
Baborów	6276	Hranice	34550
Bierawa	7770	Konice	11012
Branice	7061	Lipník nad Bečvou	15381
Chrzastowice	6723	Litovel	23656
Cisek	5974	Mohelnice	18597
Dobrodzień	10101	Moravský Beroun	3155
Dobrzeń Wielki	14401	Olomouc	160807
Domaszowice	3745	Přerov	82234
Głubczyce	23386	Prostějov	98300
Gorzów Śląski	7357	Šternberk	23755
Izbicko	5372	Šumperk	71150
Jemielnica	7185	Uničov	22669
Kietrz	11494	Zábřeh	33631
Kolonowskie	6070	CELKEM:	598 897
Łubniany	9559		
Murów	5604		
Namysłów	25744		
Olesno	18115		
Pawłowiczki	8020		
Pokój	5442		
Praszka	13916		
Radłów	4473		
Strzelce Opolskie	31708		
Świerczów	3574		
Tarnów Opolski	9725		
Turawa	9639		
Wilków	4644		
Zawadzkie	12013		

Zębowice	3813
CELKEM:	230 598

Tabulkač. 3. Obce, které jsou potenciálními členy ER. Zdroj v PL: „Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2012 r.”. Główny statystyczny urząd. Varšava 2012. Zdroj v CZ: „Informativní počet občanů ČR ve všech obcích, v obcích 3. typu a v městských částech”. Stav k 1.1.2013. Ministerstvo vnitra České republiky.

Dodatečným impulsem k rozvoji přeshraniční spolupráce na institucionální úrovni může být zavedení složky konkurenceschopnosti, prostřednictvím připuštění tvorby přeshraničních partnerství veřejného a soukromého sektoru (PVSS). Toto téma je samozřejmě velmi složité v oblasti právní úpravy (rovněž včetně oblasti udělování veřejné podpory), ale PVSS jsou zcela schopné zavedení, což potvrzují také návrhy nových usnesení, týkající se budoucnosti EPS ve výhledu 2014-2020. Vytvoření mechanismů spolupráce se soukromým sektorem, prostřednictvím zavedení pravidel hospodářské soutěže by mohlo pozitivně ovlivnit realizaci projektů týkající se podpory center spojených s podnikatelským prostředím, přenosem inovací a dynamického ekonomického rozvoje oblastí pohraničí. Zavedení PVSS by mohlo rovněž pomoci JÚS v oblasti realizace investic do infrastruktury s využíváním moderní technologie (např. v oblasti vybudování a údržby silnic).

Značnou pozornost v oblasti institucionální spolupráce zasluhuje rovněž nevyužívaný potenciál spojený s dofinancováním spolupráce institucí poskytujících veřejné služby z prostředků jiných dotačních programů, které financují mimo jiné česko-polskou spolupráci (Česko-polské fórum, Vyšehradský fond, Evropa pro občany, Mládež v akci). Těmito institucemi jsou zejména nestátní neziskové organizace.

Jiné zdroje financování mimo FMP a OPPS umožňují často na základě toho stejného trvalého partnerství realizovaného v rámci ER, realizaci inovativních aktivit. Takové programy, jakými jsou Vyšehradský fond či Evropa pro obyvatele, umožňují výměnu zkušeností a učení se novým modelům realizace projektů od subjektů z třetích zemí. Je třeba také zdůraznit, že systém realizace a provádění projektů ve výše zmíněných programech je velmi často přívětivé a prostředky jsou refundovány v období několika týdnů od předložení vyúčtování.

Strategická část

3. Analýza absorpční kapacity členů ER Praděd

Popis absorpční kondice v oblasti rozvoje přeshraniční spolupráce subjektů, kteří jsou členy ER Praděd je klíčový pro programování budoucích cílů a výzev Euroregionu, jako přeshraničního funkčního regionu. Následující kapitola představuje kritickou reflexi efektů dosavadní přeshraniční spolupráce na území ER Praděd a tvoří výchozí bod ke zformulování strategických výzev a cílů na období 2014-2020.

K popisu absorpční kapacity sloužila mimo jiné analýza využívání alokovaných prostředků Fondu mikroprojektů, jakožto hlavního nástroje podporujícího rozvoj přeshraniční spolupráce v rámci ER Praděd. Průzkumy sekundárních dat byly doplněny o výsledky dotazníkových průzkumů mezi příjemci FMP a o přípravu SWOT analýz v průběhu fokusových skupin.

V období od začátku roku 2007 do června 2013 bylo v rámci FMP na obou stranách hranice potvrzených celkem 579 mikroprojektů o celkové hodnotě 6,863 mil. euro³³. Průměrná hodnota projektu dosahovala cca 14 800 euro.

K neaktivnějším příjemcům patří³⁴ subjekty (včetně samospráv, organizačních jednotek JÚS, sportovních klubů, NGO atd.) nacházející se na územích:

PL – Obce: Głogówek, Gogolin, Biała, Kędzierzyn-Koźle, Komprachcice, Leśnica, Otmuchow, Ozimek, Nisa, Polska Cerkiew, Rudniki, Walce a dále okresy Prudnický, Niský a Kędzierzynsko-Kozielski.

CZ – Města Bruntál, Břidličná, Horní Benešov, Jeseník³⁵, Krnov, Albrechtice, Vidnava, Vrbno pod Pradědem.

Na polské straně ER Praděd tvoří značnou část příjemců JÚS či jejich organizační jednotky (domy kultury, sportovní střediska, knihovny atd.), naopak na české straně můžeme vysledovat aktivnější účast organizací třetího sektoru (organizace o charakteru non-profit,

³³ Hodnota překračuje 100% alokace uvedené v Programovém dokumentu, jelikož k registraci dalších projektů je využíváno úspor z již realizovaných projektů.

³⁴ Náhodné pořadí.

³⁵ Zvláště: Jesenická rozvojová, o.p.s., Jeseníky přes hranici, Mikroregion Jesenícko.

nevládní). Může to svědčit o větší roli tohoto sektoru v životě místních společností a o jejich lepší pozici v oblasti financování aktivit tohoto typu. Okolo 74% subjektů čerpajících z FMP spolupracuje pouze s jedním subjektem z druhé strany hranice. Okolo 10% žadatelů má 3 nebo více partnerských institucí/organizací. Je třeba zdůraznit, že až 68% partnerství realizujících mikroprojekty má dlouhodobý charakter a nebyly cíleně spojené s realizací projektu. Toto procento potvrzuje fakt budování trvalých a vědomých struktur přeshraniční spolupráce opřených o opravdové potřeby partnerských institucí/organizací.

S ohledem na formální podmínky (limit dofinancování do 30 000 euro) má FMP odlišný charakter než mají projekty realizované v rámci „velkých grantů“ OPPS ČR-PR 2007-2013. Pouze 26% projektů plánovalo aktivity zaměřené na rozšiřování, výstavbu či opravu infrastruktury. Spolupráce v rámci mikroprojektů hraje velmi důležitou roli ve vzájemném poznávání se, výměně zkušeností a učení se, ačkoli se tak děje v lokálním rozměru. Díky realizaci tak obrovského množství mikroprojektů, se příjemcům podařilo identifikovat další tématické oblasti, na základě kterých budou zúžovat svou spolupráci. K hlavním tématům budoucí přeshraniční spolupráce subjektů, kteří aktivně realizují mikroprojekty, patří mimo jiné: aktivity spojené s odstraňováním jazykových bariér, spolupráce v oblasti sportu a kultury a také rozvoj integrovaných záchranných systémů. Dalším důležitým tématem budoucí spolupráce, který příjemci uvedli je výměna zkušeností a rozvoj efektivní státní správy.

Mezi nevýznamnější překážky rozvoje přeshraniční spolupráce příjemci především zahrnuli³⁶ jazykové bariéry (pro cca 18% příjemců), bariéry spojené s nedostatkem či stavem existující infrastruktury nezbytné k realizaci projektů (pro 31% to bylo ztížení, pro 8% přímo znemožňuje spolupráci). K dalším významným překážkám stojících v cestě přeshraniční spolupráci patří započíst rozdíly v právních systémech obou krajů (pro cca 47% příjemců je to zásadní překážka) a dále také vzdálenost mezi partnerskými institucemi (pro 29% příjemců).

Z analýzy výsledků ankety však jasně vyplývá, že největší překážkou v žádání o prostředky na rozvoj přeshraniční spolupráce v rámci FMP jsou administrativní bariéry samotného Programu. FMP je vyúčtováván dvoufázově a s ohledem na absenci zálohového systému je očekávání na proplacení prostředků příliš dlouhé (náklady úvěrů, předpisy spojené

³⁶ Byla možnost vybrání několika či všech odpovědí.

s veřejnými financemi atd.), aby zvláště malé subjekty mohly úspěšně realizovat své projekty (především malé obce, nevládní organizace). Pro 76% českých příjemců je systém vyúčtování a systém pro podávání zpráv FMP při tak malých částkách značnou komplikací, naopak pro 8% tato překážka znemožňuje jakoukoli spolupráci vůbec. Na polské straně jsou výsledky všeobecně poněkud lepší a pohybují se na úrovni 47% a 6,7%. Polští příjemci naopak zmínili záležitost spojenou s nerovnováhou systémů hodnocení mikroprojektů na obou stranách ER. Podle jejich názoru česká strana věnuje více prostředků na projekty méně inovativní, které zahrnují mimo jiné dovybavení institucí příjemců, což je na polské straně spíše výjimka.

Výsledkem je skutečnost, že 67% příjemců realizuje své aktivity mimo FMP a Programu, aby unikli komplikacím spojených s vyúčtováváním mikroprojektů a pouze 35% jich žádá o prostředky z „velkých grantů“ OPPS ČR-PR 2007-2013.

V rámci prvních aktivit spojených s přípravou implementace FMP 2014+ by bylo vhodné vytvořit seznam nepotřebných kontrolních a formálních činností (samozřejmě v rámci státních, unijních a programových předpisů) tak, aby budoucí FMP byl pro žadatele přívětivější.

V předmětné oblasti příjemci uvedli v tématické oblasti v následujícím pořadí, které mají podle nich největší potenciál pro rozvoj přeshraniční spolupráce³⁷:

- 1. Kultura, kulturní a historické dědictví - (CZ – 79,2%, PL - 69%)**
- 2. Výměna a setkání školní mládeže - (CZ - 68%, PL – 77,6%)**
- 3. Sport - (CZ – 66,4%, PL - 60%)**
- 4. Společné turistické produkty (v tom také malá turistická infrastruktura) - (CZ – 70,8%, PL – 57,7%)**
- 5. Integrační setkání obyvatelstva - (CZ – 58,2%, PL – 73,9%)**
6. Životní prostředí - (CZ – 66,7%, PL – 38,1%)
7. Institucionální spolupráce (např. obecní úřady, úřady práce)- (CZ – 36,3%, PL – 41,7%)
8. Vzdělávání - (CZ – 36,4%, PL - 40%)
9. Aktivity podporující podnikatelské prostředí - (CZ – 38,7%, PL – 34,1%)

³⁷Bylo možné uvést několik preferencí.

10. Aktivita integrovaného záchranného systému (hasiči, policie, záchranáři a ostatní) - (CZ – 38,1%, PL – 33,4%)
11. Silniční infrastruktura a lokální veřejná doprava - (CZ - 60%, PL – 18,2%)
12. Aktivita vedoucí k/zaměřené na zlepšení situace na trhu práce - (CZ - 30%, PL – 10,6%)

V závorkách jsou uvedeny preference odpovědí dle jednotlivých států. Nízké procento preferencí polských příjemců v oblasti podpory silniční infrastruktury v rámci FMP vyplývá spíše z faktu, že finanční limit mikroprojektů neumožňuje významné investice spojené s dopravní dostupností. Naopak může překvapit nízké procento příjemců se zájmem o projekty zaměřené na zlepšení situace na trhu práce. Tento výsledek je nejspíše podmíněn jinými směry migrace při hledání zaměstnání (jak již bylo zmiňováno v analytické části této Strategie). Příjemci neshledávají sousední trhy práce atraktivními, a to s ohledem na podobné strukturální problémy na obou trzích. Většina současné přeshraniční migrace probíhá ve směru z PR do ČR. Avšak oblast poptávaných specialistů se omezuje na svářeče, zámečníky a jiné řemeslníky. Dodatečnou překážkou je nedostatek kompatibilního systému uznávání specializací a odborných certifikátů.

Hodnocení potenciálů v oblasti prioritních témat se z velké části překrývá s výběrem investičních priorit v návrhu nařízení pro EÚS a ERDF pro léta 2014+. Podrobnosti o tématickém zaměření se nacházejí v 6. kapitole.

4. SWOT analýza

Následující SWOT analýza představuje shrnutí analytické části této Strategie. Rozvojový potenciál byly identifikovány na základě průzkumů a analýz dosavadní spolupráce. S ohledem na velké množství oblastí spolupráce a pro větší srozumitelnost byla SWOT analýza rozdělena do tématických oddílů odpovídajících analytické části tohoto dokumentu a cílům a výzvám ER po roce 2014. Za využití uvedených potenciálů jsou na konci tohoto dokumentu připraveny návrhy strategických projektů, které na ně přímo reagují.

Slabé stránky: - nedostatek rychlostních přeshraničních silnic spojujících ER s dálnicemi v PR a ČR, - absence integrace jízdních řádů přeshraniční autobusové či železniční dopravy, chybějící koncepce nebo vize pro zavedení veřejné přeshraniční dopravy na polské straně, což je značnou bariérou pro zavedení návaznosti dopravní obslužnosti na české straně - periferní polohovost oblasti Jeseníků v rámci ČR, - rozdíly v kategorizaci a tonážního omezení silnic.	Silné stránky: - poměrně hustá silniční síť přeshraničních spojení lokálního významu, - dobré geografické podmínky na polské straně ER Praděd, - institucionální spolupráce podporující společné dopravní projekty.
Příležitosti: - výstavba silnic a modernizace silnic spojujících ER s dálnicemi v PR a ČR, - integrace jízdních řádů přeshraniční autobusové a železniční dopravy, - vznik koncepce nebo vize pro zavedení veřejné přeshraniční dopravy na polské straně, aby mohlo být počítáno v koncepčních materiálech krajské samosprávy s rozvojem integrovaného dopravního systému přes hranici s Polskem a zaváděním česko-polských přeshraničních linek či koordinací jízdních řádů, - sjednocení tonážních omezení silnic v oblasti přeshraničních spojení, - výběr investiční priority č. 7 jako jedné z priorit realizovaných v rámci OPPS ČR-PR 2014-2020 a vytipování strategických projektů na území ER Praděd, - zahájení aktivit spojených s harmonizací norem silnic vedoucích k hranicím po obou jejích stranách, - zlepšení splavnosti řeky Odry, - vybudování silničních obchvatů měst ležících na hlavních komunikačních trasách.	Hrozby: - nedostatek finančních možností potenciálních žadatelů k realizaci klíčových přeshraničních silničních spojení (např. malé příhraniční obce), - dlouhý rozhodovací proces při přípravě nových silničních projektů (např. rozhodování o lokalitě, životním prostředí), - protesty místních společností spojené se zlepšením standardu silnic a zvýšením jejich kapacity (např. zvýšení intenzity tranzitní dopravy), - špatný stav železniční infrastruktury hrozící uzavřením přeshraničních tras.

Hospodářství, trh práce a vzdělávání

Slabé stránky: - nedostatek přeshraniční mobility v oblasti zakládání hospodářské činnosti (zejména se týká české strany), - jazyková bariéra, - nedůvěra českých podnikatelů, - rozdíly v daňových a administrativních systémech, - absence přímého financování MSP v rámci prostředků EU česko-polské spolupráce - rozdíly ve vzdělávacích programech, - výše bankovních poplatků a poplatků za roaming.	Silné stránky: - zvyšující se počet spolupracujících firem, - odhodlání ke spolupráci na české a polské straně, - lepší přístup k odborníkům (např. svářeče) na polské straně založený na systému odborného vzdělávání o vysoké kvalitě přizpůsobeného k potřebám trhu práce, - geografická blízkost dovolující vytvoření společného trhu práce bez potřeby migrace obyvatel.
Příležitosti: - zavedení přímého financování MSP v rámci prostředků EU na spolupráci CZ-PL, - společné projekty v oblasti odborného vzdělávání, - stále rostoucí CZ-PL obchodní výměna, - Polsko je velmi velkým trhem odbytu pro české firmy, - využívání objektů bývalých stanovišť hraniční stráže k zřizování center pro podporu podnikání, - výměna kádru/zkušeností, - školení týkající se kulturních rozdílů, rozdílů v podnikání, - zavedení jazykových kurzů Business Czech/Business Polish do nabídky jazykových škol a v rámci celoživotního vzdělávání, - přeshraniční, dvojjazyčné práce na téma podniků, trhu práce, vzdělávání, - výběr investiční priority č. 10, jakožto jedné z priorit zaváděných v rámci OPPI ČR-PR 2014-2020.	Hrozby: - postupující vylidňování vyskytující se na obou stranách hranice, - výhodnější pravidla podnikání v ČR (nižší daně, méně povolení a koncesí, ne tak časté kontroly), které vedou k přenesení podnikání do ČR, - nedostatek investic do rozvoje silniční infrastruktury na české straně, - absence kompatibilních systémů certifikace povolání a udělování oprávnění, - v rámci investic do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení hrozí podpora nepropojených a nekompatibilních projektů na obou stranách hranice.

Přeshraniční aktivity v oblasti předcházení pohrom a koordinace preventivních a záchranných aktivit.

Slabé stránky: - nedostatek společných školení, - nedostatek vybavení k realizaci společných projektů, - absence společných, plně integrovaných komunikačních systémů, - jazyková bariéra na úrovni odborného jazyka, - častý nedostatek rozhodování na lokální úrovni v ČR, - rozdílné systémy veřejné správy, - absence mezinárodních smluv v oblasti záchranných akcí prováděných záchrannou službou, - menší aktivita dobrovolných hasičských sborů na polské straně, - nedostatečná vzájemná znalost systému krizového řízení v ČR a PR - nedostatečné vybavení u jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí a nedostatečné zázemí pro činnost složek IZS (požární stanice, hasičské zbrojnice, policejní služebny) - absence možnosti využití zdrojů vody na druhé straně hranice při požáru.	Silné stránky: - existující trvalá spolupráce (společné projekty, cvičení, časté a úzké osobní a služební kontakty), - fungující model místní spolupráce založený na stávajícím právním rámci, - kompatibilitnost zásahové techniky na obou stranách hranice, - úroveň vybavení a vycvičení jednotek a složek.
Příležitosti: - dovybavení a školení v rámci společných projektů financovaných z prostředků EU či jiných vnějších zdrojů, - vzájemné setkávání se a výměna informací, - výběr investiční priority č. 5, jakožto jedné z priorit zaváděných v rámci OPPS ČR – PR 2014-2020.	Hrozby: - právní rámec bránící spolupráci hasičským sborům, policii, zdravotnickým záchranným službám (např. absence osvobození od silničních poplatků, privilegování vozidel při tranzitu přes území druhého státu), - absence právního rámce pro činnosti záchranné služby v přeshraničním integrovaném záchranném systému (což je ohrožení plné funkčnosti systému).

Podpora přeshraničních aktivit zaměřených na rozvoj hospodářství a podnikání

Slabé stránky: - relativně malý zájem veřejných institucí o projekty česko-polské spolupráce, - komplikované a nejasné postupy spojené s využíváním prostředků OPPS ČR – PR (zejména co se týče veřejné podpory), - nedostatek prostředků OPPS ČR – PR umožňující přímé financování MSP, - jazyková bariéra na úrovni odborného jazyka, - rozdíly v administrativních a daňových systémech.	Silné stránky: - odhodlání k spolupráci na polské straně, - silná hospodářská samospráva podporující přeshraniční aktivity, - stabilní rostoucí saldo hospodářské výměny.
Příležitosti: - zjednodušení postupů spojených s využíváním prostředků OPPS ČR – PR (především co se týče veřejné podpory), - organizace soutěží na měkké aktivity, a propagační aktivity (Značka Praděd/Hnací motory pohraničí/Samospráva přátelská rozvoji pohraničí atp.), - zavedení úvěrových fondů pro podnikatele, - zavedení „informačního okénka“ o firmách na pohraničí, - školení týkající se správních a právních systémů platných v sousední zemi.	Hrozby: - nedostatek prostředků EU určených na spolupráci tohoto typu v rámci OPPS ČR – PR 2014-2020, - negativní kampaně spojené s přítomností polských produktů na českém trhu, - nedostatek společných systémů kontroly kvality produktů, - nepřipouštění MSP do OPPS, - strukturální problémy hospodářství vyplývající z ekonomické transformace.

Přírodní a kulturní dědictví v kontextu rozvoje společných turistických produktů.

Slabé stránky: - jazyková bariéra na úrovni odborného jazyka v turistickém ruchu (zejména se to týká osob pracujících v obsluze turistů), - nedostatek hotelových objektů o vyšším standardu, - nedostatečná další infrastruktura, - nedostatečná propagace turistických atraktivit mimo oblast podpory, - absence integrovaného turistického informačního systému, - omezené povědomí obyvatel České republiky v oblasti polské turistické nabídky, - neuspokojivá dostupnost přeshraničních železničních a autobusových spojení.	Silné stránky: - hustá silniční síť pro individuální dopravu, - turisticky atraktivní region, který má po obou stranách hranice doplňující se atrakce (se zvláštním ohledem na roli Jeseníků a Karlovy Studánky), - bohaté kulturní dědictví (včetně architektonického), - čisté životní prostředí, - dlouholetá tradice léčebného a rehabilitačního cestovního ruchu, - relativně nízké ceny turistických služeb, - příznivá geografická poloha, - formy ochrany přírody nejsou ohrožením pro rozvoj cestovního ruchu.
Příležitosti: - výhodné kvalitativní i kvantitativní trendy v oblasti příjezdu turistů ze sousední země, - propagace turistické atraktivnosti ER za hranicemi ER, - jazykové kurzy pro pracovníky v sektoru cestovního ruchu, - společná propagace – také mimo oblast podpory, - společné permanentky, systémy slev, atd., - rozvoj „indoor“ cestovního ruchu, - rozvoj "wellness-spa" turistiky na základě tradice léčebného a rehabilitačního cestovního ruchu, - rozšířený obraz Polska a Česka, jako zemí pozitivních a rychlých změn, - další podpora přeshraničních iniciativ z prostředků EU, - zvýšení podílu nových technologií při poskytování služeb v oblasti cestovního ruchu, - modernizace turistických zařízení,	Hrozby: - možné zvýšení cen turistických služeb, - nedostatek prostředků EU na česko-polskou spolupráci v oblasti cestovního ruchu po roce 2014 (na přímou infrastrukturu veřejných služeb), - konkurence ze strany přilehlých oblastí o podobné turistické atraktivitě, - zhoršení obrazu Polska na českém trhu, - degradace přírodních a krajinných hodnot (zejména na české straně ER), - minimální počet českých turistů na polské straně.

- blízkost mnoha velkých městských aglomerací, - zvýšení počtu investic do turistické infrastruktury realizovaných v rámci Partnerství veřejného a soukromého sektoru, - výměna zkušeností, plány, strategie v oblasti ochrany přírodních památek, - zavedení společné měny euro.	
--	--

Potenciál rozvoje institucionální přeshraniční spolupráce

Slabé stránky - špatná znalost cizích jazyků (CZ, PL, ENG) a právních systémů a systémů veřejné správy v sousední zemi, - velmi malý podíl nestátních organizací při spolupráci institucí poskytujících veřejné služby na polské straně, - komplikované postupy, ztěžující spolupráci v rámci OPPS ČR-PR a jiných programů mezinárodní spolupráce, - nízká integrace řídicích struktur ER v ČR a PR, - rozdíly v oblasti systémů veřejné správy v PR a ČR - minimální využívání jiných než OPPS ČR - PR vnějších prostředků financování, - vyšší centralizace v ČR, - nedostatek nástrojů umožňujících předfinancování ČR-PR spolupráce (úvěrové fondy, záruční fondy).	Silné stránky - velmi dobrá spolupráce JÚS, - velká absorpční kapacita v oblasti využívání prostředků EU a tvorby trvalých přeshraničních vazeb, - rozvoj spolupráce vzniklé na základě FMP i v jiných aktivitách mimo tento vzorec, - shodné priority členů ER s vybranou oblastí tématického - pro OPPS 2014+.
Příležitosti: - stáže, jazyková školení a školení v oblasti práva a správy sousední země, - výměna informací v oblasti územního plánu, záchranných systémů, navazování nové spolupráce	Hrozby: - právní a správní bariéry, - změny spojené s výsledky samosprávních voleb, které mohou ovlivnit změnu koncepce jednotlivých JÚS v oblasti přeshraniční spolupráce,

- vzdělávací, poznávací aktivity pro mládež, zájmová sdružení, - aktivizace nestátních organizací, - zjednodušení postupů využívání OPPS ČR – PR, - vznik finančních nástrojů určených k předfinancování aktivit realizovaných veřejnými institucemi v programech vnějších zdrojů financování, - zvýšení absorpce jiných zdrojů vnějšího financování než OPPS ČR – PR, - výběr investiční priority č. 11, jakožto jedné z priorit zaváděných v rámci OPPS ČR – PR 2014-2020, - založení ER ve formě ESÚS či jiné formální společné instituce.	- systém refunace prostředků z EU, který finančně velmi zatěžuje obce a zvláště nestátní organizace.
---	--

5. Výzvy a cíle Euroregionu na léta 2014-2020.

Výzvy a cíle pro ER Praděd na léta 2014-2020 byly zformulovány na základě SWOT analýzy, která byla připravena na základě průzkumu sekundárních dat a sociálních průzkumů provedených s ohledem na triangulaci a maximálně objektivně vymezují optimální směry rozvoje Euroregionu v nejbližších letech. S ohledem na velké množství tematických oblastí, byly aktivity pro rozvoj zformovány do následující hierarchie: výzvy > specifické strategické a operační cíle > návrhy aktivit pro realizaci cílů (viz kapitola 9). V níže uvedené tabulce je představen přehled souvislostí mezi výzvami a cíli. V další části kapitoly jsou podrobně popsány jednotlivé cíle s rozdělením na cíle strategické a cíle operační. Operační cíle jsou zaměřené na aktivity týkající se zjednodušení ER a FMP, zvláště v kontextu rozvoje přeshraniční a institucionální spolupráce. Strategické cíle jsou naopak zaměřeny na objektivní a subjektivní rozvoj ER, jakožto zinstitutionalizované formy podpory přeshraničního funkčního regionu. K jednotlivým cílům byly přiřazeny návrhy konkrétních aktivit a projektů, které by měly být zrealizovány v nejbližších letech a rovněž zahrnují potenciální zdroje jejich financování.

Tabulka č. 4 – Hierarchie výzev a cílů pro ER Praděd na léta 2014-2020

Výzvy	Strategický cíl	Operační cíl
1. Zúžení spolupráce mezi českou a polskou stranou Euroregionu s cílem zvýšení efektivnosti institucionální přeshraniční spolupráce.	- Navázání spolupráce se zkušenějším ER pokud jde o přeshraniční spolupráci - Podnícení nových obcí do členství v ER, - Zúžení spolupráce v rámci řízení euroregionu a vytváření společných řídicích struktur – zvážení založení ESÚS, - Zvýšení účasti ER na práci evropských organizací přeshraničních regionů a na mezinárodních projektech síťové spolupráce – včetně účastí v evropských sítích a tematických organizacích,	- Zjednodušení pravidel fungování FMP. - Prohloubení spolupráce s jinými ER na hranici ČR-PR., - Zvýšení absorpční kapacity členů ER v oblasti jiných zdrojů spolufinancování spolupráce ČR-PL než OPPS, - Zajištění tematického souladu FMP s cíli „velkých grantů“ OPPS ČR – PR 2014-2020, - Aktivizace NGO v rámci FMP.

	- Zúžení spolupráce v oblasti územního plánování.	
2. Vytvoření a rozvoj formálních a neformálních struktur přeshraničního funkčního regionu pro rozvoj trhu práce, systému vzdělávání, rozvoj dopravní turistické infrastruktury a lepší integraci záchranných systémů.	- Zúžení spolupráce v rámci řízení euroregionu a vytváření společných řídicích struktur – zvažování založení ESÚS, - Vytvoření platformy pro přeshraniční spolupráci v rámci ER, která bude centrem přeshraničních iniciativ, výměny zkušeností a navazování partnerství, - Zúžení spolupráce v oblasti územního plánování. - Zúžení spolupráce v rámci integrovaného záchranného systému.	- Zmapování problémů, které brání plné integraci trhu práce a zahájení aktivit zaměřené na odstranění těchto překážek. - Zavedení společné turistické značky jakožto hlavní rozvojové příležitosti ER, - Aktivizace NGO v rámci FMP.
3. Realizace efektivních aktivit pro změnu negativních migračních trendů a demografických změn a území ER Praděd.	- Vytvoření platformy pro přeshraniční spolupráci v rámci ER, která bude centrem přeshraničních iniciativ, výměny zkušeností a navazování partnerství, - Vytvoření společného informačního místa pro hospodářství a trh práce a vytvoření internetového portálu mapujícího investiční možnosti členských obcí - Podpora pro realizaci vědecko-výzkumných projektů.	- Zmapování problémů, které brání plné integraci trhu práce a zahájení aktivit zaměřené na odstranění těchto překážek.
4. Realizace aktivit pro strukturální změny hospodářství s cílem zvýšení její konkurenceschopnosti a s cílem zachování a rozvoje pracovních míst.	- Vytvoření společného informačního místa pro hospodářství a trh práce a vytvoření internetového portálu mapujícího investiční možnosti členských obcí, - Podpora pro realizaci vědecko-výzkumných projektů, - Zúžení spolupráce v oblasti územního plánování.	- Zavedení společné turistické značky jakožto hlavní rozvojové příležitosti ER, - Zmapování problémů, které brání plné integraci trhu práce a zahájení aktivit zaměřené na odstranění těchto překážek.

Níže se nacházejí specifické operační a strategické cíle zformulované ve vztahu k výzvám pro rozvoj spolupráce v rámci ER Praděd na léta 2014-2020. V kapitole 9 jsou pak popsány jednotlivé návrhy aktivit, které efektivně pomohou k dosažení níže zmíněných cílů.

Specifické operační cíle ve vztahu k výzvám:

1. Zjednodušení pravidel fungování FMP.

Specifickými cíly v této oblasti jsou:

- odformalizování procesu hodnocení a realizace projektů v rámci FMP, unifikace procesu hodnocení na obou stranách hranice, zavedení společné metodologie hodnocení kvality projektů zjednodušení zbytečně komplikované procedury vyúčtování žádostí,,
- zkrácení času čekání příjemců na prostředky,
- zvýšení absorpčního potenciálu nestátních organizací.

Cílům může být dosaženo prostřednictvím realizace společného projektu realizovaného polskou a českou částí euroregionu (zmiňovaný projekt je podrobně popsán v této Strategii).

2. Prohloubení spolupráce s jinými ER na hranici ČR-PR.

Výchozím bodem k realizaci tohoto cíle je projekt spolupráce euroregionů na polsko-českém pohraničí pod názvem EUREGIO CZ-PL v současné době realizovaný v rámci oblasti podpory 3.1 „Spolupráce institucí poskytujících veřejné služby“³⁸. Realizované aktivity v rámci tohoto projektu by měly tvořit základ k předložení dalšího projektu tohoto typu (o inovativním charakteru v rámci programového období 2014-2020), jehož cílem by bylo zavedení pravidel fungování a inovování na základě získaných informací a evropských zkušeností.

3. Zvýšení absorpční kapacity členů ER v jiné oblasti zdrojů spolufinancování spolupráce ČR-PR než OPPS.

³⁸ Vedoucím partnerem projektu je Sdružení obcí horního povodí řeky Odry (Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry) z polské části Euroregionu Silesia. V rámci projektu bude 6 euroregionů z ČR-PR pohraničí propagovat přeshraniční spolupráci, Fond mikroprojektů spolu s jeho příjemci.

Nástrojem k dosažení tohoto cíle je provedení série školení a workshopů na téma jiných forem vnějšího dofinancování projektů CZ-PL mimo OPPS. Zmiňovanými školeními mohou být zavázání mimo členů ER také potenciální členové ER a nevládní organizace. Cíle může být dosaženo prostřednictvím realizace společného projektu realizovaného českou a polskou částí euroregionu (zmiňovaný projekt je podrobně popsán v této Strategii).

4. Zmapování problémů, které brání plné integraci trhu práce a zahájení aktivit zaměřené na odstranění těchto překážek.

Velmi důležitým prvkem je v tomto případě adaptace systému odborného vzdělávání aktuálním potřebám trhu práce na obou stranách hranice

Cíle může být dosaženo realizací společného projektu české a polské části euroregionu (zmiňovaný projekt je podrobně popsán v této Strategii).

5. Zavedení společné turistické značky jakožto hlavní rozvojové příležitosti ER.

Realizované aktivity v této oblasti by měly mít integrovanou povahu a být v souladu s iniciativami v této oblasti realizovanými samostatně na obou stranách hranice (zejména v rámci ROP a národních programů). Výchozím bodem pro vytvoření společné turistické značky by mělo být zpropagování Jeseníků jakožto turistické atrakce s potenciálem na evropské a dokonce i světové úrovni.

6. Zajištění tématického souladu FMP s cíli „velkých grantů“ OPPS ČR – PR 2014-2020.

Vhodný, v souladu s cíli „velkých grantů“ OPPS ČR – PR 2014-2020, výběr tématických oblastí FMP na léta 2014-2020 umožní větší absorpci „velkých grantů“ příjemců z oblasti ER. Tato otázka by měla být řešena v průběhu prací nad tvarem FMP v ER na léta 2014-2020.

7. Aktivizace NGO v rámci FMP.

Cíle může být dosaženo provedením propagační kampaně mezi NGO, realizací školení, workshopů a burz partnerství pro nevládní organizace. Prvek, který zvyšuje šance na dosažení tohoto cíle, je realizace aktivit vedoucích k vytvoření finančních institucí zjednodušující předfinancování projektů (např. úvěrové fondy, záruční fondy na lokální i regionální úrovni).

Specifické strategické cíle ve vztahu k výzvám:

1. Navázání spolupráce se zkušenějším ER pokud jde o přeshraniční spolupráci.

K dosažení tohoto cíle je nezbytné provést analýzu týkající se výběru partnera – pokročilejší ER co se týče přeshraniční spolupráce (ideálně ze západní či střední Evropy). Cíle je možno dosáhnout realizací společného projektu realizovaného českou a polskou částí euroregionu (zmiňovaný projekt je podrobně popsán v této Strategii).

2. Podnícení nových obcí do členství v ER.

Potenciál rozvoje ER je v této oblasti velmi velký. Cíle je možno dosáhnout realizací společného projektu realizovaného českou a polskou částí euroregionu (zmiňovaný projekt je podrobně popsán v této Strategii).

3. Zúžení spolupráce v rámci řízení euroregionu a vytváření společných řídicích struktur – zvážení založení ESÚS.

Předmětem analýzy by v tomto případě mělo být vytvoření více integrovaných forem řízení ER a FMP (např. ve formě společného sekretariátu ER). Rovněž je potřeba v této oblasti klást důraz na větší množství společných školení (včetně jazykových), stáží a studijních výjezdů.

Navíc v rámci tohoto cíle je třeba zvážit všechny argumenty pro a proti založení ESÚS (na úrovni ER či Uskupení tématické povahy – např. v oblasti odborného vzdělávání).

4. Zvýšení účasti ER na práci evropských organizací přeshraničních regionů a na mezinárodních projektech síťové spolupráce – včetně účastí v evropských sítích a tématických organizacích³⁹.

Cíle je možno dosáhnout prostřednictvím získání členství v organizacích tohoto typu. Před rozhodnutím na téma eventuálního členství je třeba provést analýzu možných přínosů a nákladů spojených s členstvím ve zmíněných organizacích (jako jeden z argumentů pro

³⁹Do tohoto typu organizace můžeme zahrnout např. Association of European Border Regions, Mission Opérationnelle Transfrontalière (MOT) nebo také CECICN (Conference of European Cross-border and Interregional City Networks).

členství je zcela jistě možnost navázání kontaktů pro vytváření projektů síťové spolupráce spolufinancovaných jiných vnějších zdrojů financování než je OPPS).

5. Vytvoření platformy pro přeshraniční spolupráci v rámci ER, která bude centrem přeshraničních iniciativ, výměny zkušeností a navazování partnerství.

Účelem této platformy představující centrum přeshraničních iniciativ bude posilování spolupráce mezi členskými JÚS, a rovněž mezi zbylými institucemi a organizacemi nacházejícími se na území členských obcí a okresů. To umožní vytváření optimálních partnerství a realizaci inovativních partnerství. Platforma by měla být také dostupná pro JÚS a instituce mimo oblast ER, což by mohlo podnítit k hledání řešení problémů prostřednictvím přeshraniční spolupráce a tím povzbudit k členství v ER.

6. Vytvoření společného informačního místa pro hospodářství a trh práce a vytvoření internetového portálu mapujícího investiční možnosti členských obcí.

Portál bude obsahovat profily obcí, popis trhu práce a vzdělávacích systémů a také dostupné investiční oblasti. Navíc bude vytvořeno společné informační místo, ve kterém bude dvojjazyčný personál (Čech a Polák) informovat o investičních možnostech na území ER, pravidlech uznávání kvalifikací a vzdělání (euroregionální informační centrum v duchu městských informačních center).

7. Zúžení spolupráce v rámci integrovaného záchranného systému.

Cíle může být dosaženo prostřednictvím činností, které mají za cíl vstoupení změn v platnost v mezinárodních smlouvách, co se týče privilegování vozidel, osvobození od silničních poplatků, unifikace systému pro komunikaci a zavedení společného systému včasného upozornění obyvatelstva před hrozbami. Navíc je nutné zvýšení počtu vzájemných školení a simulací událostí vyžadujících využití služeb pohraničí.

8. Podpora realizace vědecko-výzkumných projektů.

Cílem je institucionální podpora realizace vědecko-rozvojových projektů vysoké inovativní úrovně, což může výrazně přispět k podnícení strukturálních změn hospodářství v ER Praděd. Prostřednictvím realizace tohoto typu projektů vznikne šance na zabrzdnění negativních demografických změn a záporného migračního salda spojeného s opouštěním

regionu mladými a vzdělanými lidmi. Díky tomu se může zlepšit situace na lokálním trhu práce. Aktivita pro podporu tohoto typu projektu mohou záviset na zúžení institucionální spolupráce s výzkumnými subjekty a prostřednictvím budování partnerství mezi školami a MSP.

9. Zúžení spolupráce v oblasti územního plánování

Realizace aktivit pro zúžení spolupráce v oblasti územního plánování včetně mimo jiné komunálních investic v oblasti vodního a kanalizačního hospodářství či dopravní a turistické infrastruktury, dovolí rychlejší a efektivnější územní integraci a odstranění prostorových bariér. Společné územní plánování a systém výměny informací o investicích na obou stranách hranice může jednoznačně uspořádat vytvoření podmínek trvalého a efektivního fungování funkčního regionu v sociálně-hospodářském rozměru.

6. Fond mikroprojektů v Euroregionu Praděd, tématické zaměření

Program INTERREG V-A

Program Interreg V-A Česká republika – Polsko (dále Program) navazuje na předchozí programy (CBC Phare v letech 1999 - 2003, Program Iniciativy Společenství Interreg III-A v letech 2004 - 2006 a Operační program přeshraniční spolupráce pro období 2007 – 2013).

Řídícím orgánem programu je Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Odbor evropské územní spolupráce. Součinnost Řídícímu orgánu při zajišťování jeho funkcí na území Polské republiky plní Národní orgán, kterým je Ministerstvo rozvoje Polské republiky, Odbor územní spolupráce.

Řídící orgán ve shodě s Národním orgánem zřídil Společný sekretariát, který kromě dalších funkcí poskytuje informace o Programu a konzultace žadatelům a projektovým partnerům, zajišťuje úkony spojené s administrací projektových záměrů, připravuje rozhodnutí o poskytnutí dotace a administruje změny v projektech. Funkci Společného sekretariátu pro Program plní Centrum pro regionální rozvoj České republiky. Do implementace Programu jsou zapojené regionální subjekty, (příslušné krajské a maršálkovské úřady) a instituce podílející se na výkonu kontroly.

Celková částka, kterou lze v rámci Programu čerpat z Evropského fondu regionálního rozvoje, je 226.221.710,- EUR. Tyto prostředky musí být doplněny o nezbytné spolufinancování ve výši 15 % z národních zdrojů České republiky a Polské republiky. Spolufinancování z EFRR je možné maximálně do výše 85% celkových způsobilých výdajů projektu.

Územní vymezení Programu

Programové území ležící v česko-polském pohraničí tvoří regiony NUTS 3, které zahrnují 5 českých krajů: Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský a 6 polských podregionů: Bielski a Rybnicki (Slezské vojvodství), Jeleniogórski a Wałbrzyski (Dolnoslezské vojvodství), Nyski a Opolski (Opolské vojvodství). Do řešeného území na polské straně dále spadá okres Strzeliński (podregion Wrocławski v Dolnoslezském vojvodství) a okres Pszczyński (podregion Tyski ve Slezském vojvodství).

Priority Programu

Právní rámec pro programové období 2014-2020 definuje 11 tematických cílů, které se vážou na priority Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1299/2013 ze dne 17. 12. 2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce stanoví, že nejméně 80 % přidělu z EFRR pro každý program přeshraniční a nadnárodní spolupráce se soustředí na nejvýše čtyři tematické cíle stanovené v čl. 9 prvním pododstavci nařízení (EU) č. 1303/2013. S ohledem na toto pravidlo tematického zaměření a s ohledem na nejpalčivější problémy identifikované v programovém území byly zvoleny níže uvedené tematické cíle, které nejlépe umožňují využít synergických efektů mezi jednotlivými investičními prioritami a nejlépe umožní v rámci přeshraniční spolupráce reagovat na potřeby příhraničního území:

- Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik (TO 5),
- Podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil (TO 8),
- Investice do vzdělávání a do celoživotního učení (TO 10),
- Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě (TO 11).

Zvolené tematické cíle jsou zahrnuty do 4 prioritních os, které reflektují potřeby a výzvy identifikované v situační analýze programového území. Každý ze zvolených tematických cílů reaguje na příslušná zjištění analýzy, která identifikovala výzvy a potřeby regionu.

Prioritní osa 1: Společné řízení rizik

Společné řízení rizik odpovídá tematickému cíli Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik (TO 5) a reaguje na přeshraniční charakter řady environmentálních a technických rizik, která ohrožují programové území.

Prioritní osa 2: Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti

Volba tematického cíle Podpora udržitelné zaměstnanosti a mobility pracovních sil (TO 8) u prioritní osy 2 souvisí s vysokou mírou registrované nezaměstnanosti, se kterou se potýká převážná část programového území na straně jedné a s nevyužitým potenciálem, který pro tento region představuje jeho přírodní a kulturní bohatství, na straně druhé. Výsledkem intervencí programu, které budou komplexními aktivitami zaměřených jak na rozvoj přírodních a kulturních zdrojů, tak na jejich zpřístupnění a propagaci, bude zvýšení atraktivity programového území pro návštěvníky, které přispěje ke vzniku nových pracovních míst.

Prioritní osa 3: Vzdělání a kvalifikace

Vzdělání a kvalifikace (vztahující se k tematickému cíli 10 - Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení) se váže především na problém vysoké míry nezaměstnanosti mladých lidí ve věku do 24 let. Očekávaným výsledkem bude zlepšená schopnost osob vstupujících na trh práce v podporovaném území nalézt po obou stranách hranice uplatnění odpovídající jejich kvalifikaci.

Prioritní osa 4: Spolupráce institucí a komunit

Spolupráce institucí a kapacit (vztahující se k tematickému cíli 11 - Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a přispívání k účinné veřejné správě) směřuje prostřednictvím zvýšení intenzity spolupráce institucí k realizaci veřejně prospěšných projektů a ke zvýšení kvality služeb poskytovaných ve veřejném zájmu. Posilování integrace na úrovni komunit je nezbytnou podmínkou pro skutečné dosažení efektů přeshraniční spolupráce. Těchto efektů lze jen obtížně dosáhnout bez akceptace ze strany místních komunit.

Fond mikroprojektů

Specifickým nástrojem pro podporu projektů lokálního významu vykazujících přeshraniční dopad je Fond mikroprojektů. Byl zaveden již v předvstupním programu Phare CBC a úspěšně realizován v rámci Iniciativy INTERREG IIIA a Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013. Hlavním cílem Fondu je rozvíjet a podporovat spolupráci mezi komunitami na obou stranách hranice, se zaměřením na společné zlepšování kulturních, sociálních a ekonomických vztahů. Fond mikroprojektů představuje pružný nástroj pro realizaci nejmenších projektů programu. Zaměřuje se jak na neinvestiční, tak na drobné investiční projekty.

Jelikož podpora z Fondu mikroprojektů musí být jednotlivým mikroprojektům přidělována se znalostí lokálních potřeb rozvoje území a vztahů, jsou pro Fond vytvořeny zvláštní podmínky umožňující tyto záměry co možná nejlépe naplňovat. Fond mikroprojektů je, stejně jako v předchozích programových obdobích, spravován euroregiony (dále „správce FM“): Nisa - Nysa, Glacensis – Glacensis, Praděd – Pradziad, Silesia – Silesia, Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński, Beskydy – Beskydy. Euroregiony zajišťují realizaci Fondu mikroprojektů interně prostřednictvím svých zaměstnanců. Realizováno je 6 Fondů mikroprojektů, které pokrývají v souhrnu celé programové území.

Územní vymezení Fondu mikroprojektů v Euroregionu Praděd zahrnuje tyto oblasti:

- Na české straně: správní území okresů Jeseník (s výjimkou katastru obce Bílá Voda), Bruntál, Olomouc, Přerov, Prostějov
- Na polské straně: Województwo Opolskie – powiaty: brzeski, kędzierzyńsko-kozielski, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, nyski, oleski, opolski, prudnicki, strzelecki, miasto Opole

Princip Vedoucího partnera je realizován na úrovni každého Fondu mikroprojektů. Každý Fond mikroprojektů představuje samostatný zastřešující projekt, který je složen z jednotlivých mikroprojektů. Z hlediska implementační struktury programu tedy euroregion není její součástí, ale vystupuje jako nositel zastřešujícího projektu. Tento projekt je schvalován na základě předložené a zkontrolované projektové žádosti Monitorovacím výborem.

Naplnění cílů strategie v Euroregionu Praděd

Euroregion Praděd je region polsko-českého pohraničí, který se postupně transformoval ve stabilní, fungující a především aktivní region, ležící v centru Evropy. Ovšem samotné česko-polské pohraničí v regionu Praděd je oblast, která má v obou zemích periferní charakter, jelikož leží daleko od městských center. Pocitem zdejších obyvatel je zřčitá míra izolace. Ke zlepšení této situace a posílení vzájemné spolupráce je využíván mechanismus, Fond mikroprojektů, jehož cílem je pomáhat institucím, subjektům a obyvatelům pohraniční oblasti překonávat specifické problémy rozvoje, jež vyplývají z jejich relativní izolace v rámci národních ekonomik. Fond mikroprojektů také podporuje tvorbu a rozvoj spolupracujících systémů na obou stranách hranice a vytváření vazeb mezi těmito systémy a jinými institucemi v Evropské unii.

V případě mikroprojektů předkládaných do Fondu mikroprojektů v Euroregionu Praděd bylo na základě předchozích zkušeností stanoveno, že zastoupeny budou pouze dvě prioritní osy. Prioritní osa 2 (30 % alokace ve výši 2.464.843 EUR) a prioritní osa 4 (70 % alokace ve výši 5.751.299 EUR).

Podporou prioritní osy 2 zaměřené na rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů se rozvojem tohoto vnitřního potenciálu území podpoří růst zaměstnanosti, a tím přeměna upadajících průmyslových oblastí a zlepšení dostupnosti a rozvoje zvláštních přírodních a kulturních zdrojů. Mikroprojekty by měly být cíleny na tyto záměry:

1. Zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit formou rekonstrukcí a revitalizací
2. Vyšší využití existujících objektů kulturního a přírodního dědictví vč. propagačních aktivit k rozvoji cestovního ruchu
3. Obnova a rozvoj místních folklórních tradic
4. Přestavba a modernizace veřejně dostupné infrastruktury zvyšující využití přírodního a kulturního dědictví
5. Využití mobilních technologií pro společnou prezentaci a propagaci atraktivit
6. Společné propagační kampaně a účasti na veletrzích a obdobných akcích cestovního ruchu atp.

Prioritní osa 4 posiluje institucionální kapacitu subjektů veřejné správy, dále podporuje právní a správní spolupráci a spolupráci mezi občany a institucemi. Souhrnně vzato podporuje spolupráci institucí a komunit z obou stran území a tímto směrem by měly být zaměřeny mikroprojekty v této ose:

1. Spolupráce občanské společnosti a další aktivity přispívající ke kohezi na lokální úrovni
2. Rozvoj spolupráce institucí veřejné správy ke společnému řešení problémů a využití potenciálů, propagace příkladů dobré praxe aj.
3. Vytváření a rozvoj příhraničních kooperačních sítí přispívajících k rozvoji společného pohraničí, spolupráce NNO, sociálních a hospodářských partnerů.

Přidělené alokace 2.464.843 EUR pro prioritní osu 2 a 5.751.299 EUR pro prioritní osu 4, v souhrnné výši 8.216.142 EUR pro celé území euroregionu zásadně přispějí k naplnění cílů společné strategie na období 2014 – 2020. Způsob naplnění cílů prioritních os a efektivita vynaložených finančních prostředků bude sledován stanovenými programovými ukazateli výsledku a výstupu:

1. Počet elementů kulturního/přírodního bohatství se zvýšenou atraktivitou. Element je zde chápán njako konkrétní hmotné či nehmotné dědictví (movitá či nemovitá památka, tradiční festival, lidová tradice apod.
2. Počet elementů infrastruktury zpřístupňující/zvyšující využití přírodního a kulturního dědictví. Zde je element chápán jako konkrétní, zpravidla hmotný prvek nebo soustava dílčích prvků, který projekt zpřístupní/usnadní poznání.
3. Počet realizovaných společných mechanismů v oblasti přírodního a kulturního dědictví. Mechanismem se rozumí řešení nebo kombinace řešení realizovaných v rámci projektu, jež cílí na společné potřeby v příhraničním území v oblasti využití dědictví.
4. Počet partnerů zapojených do společných aktivit. Předpokládají se partneři, reálně a aktivně na projektu účastní.

Realizací Fondu mikroprojektů v Euroregionu Praděd lze očekávat následující efekty/změny:

- posílení integrace na místní úrovni, rozvoj spolupráce občanů a institucí veřejné správy
- rozvoj cestovního ruchu jako důležitého prvku místního/regionálního hospodářského rozvoje a zvýšení počtu pracovních míst v tomto regionu česko-polského pohraničí
- rozvoj a rozšíření spolupráce mezi komunitami na obou stranách hranice za účelem zkvalitnění života v oblasti kulturní, vzdělávací, sociální a ekonomické
- podnícení zájmu o zapojování do Programu realizací menších regionálních mikroprojektů, které mohou tvořit základ pro velké přeshraniční projekty
- pomoc místním institucím, které se přípravou a realizací projektů v oblasti příhraniční spolupráce podílí na celkovém regionálním rozvoji

Role euroregionů

Výrazným rysem tohoto fondu je ustavení Správce a Administrátora fondu. Správce fondu zajišťuje správu finančních prostředků fondu na svěřeném území. Administrátor fondu zajišťuje implementaci prostředků v souladu s podmínkami programu. Euroregiony, tedy sdružení měst a obcí v daném regionu, hrají klíčovou roli v procesu implementace FM, tzn., plní všechny úlohy Správce a Administrátora FM.

Vedoucím partnerem FM v Euroregionu Praděd na české straně je:

Euroregion Praděd Nové doby 111, 793 26 Vrbno pod Pradědem

tel: +420 554 751 056 www.europraded.cz

Partnerem FM v Euroregionu Praděd na polské straně je:

Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad ul. Klasztorna 4, 48-200 Prudnik

tel.: +48 77 438 03 80, fax: +48 77 438 03 81 www.europradziad.pl

Finanční alokace na Fond mikroprojektů představuje 20 % rozpočtu programu s tím, že v první fázi jsou pro každý Fond mikroprojektů k dispozici $\frac{3}{4}$ cílové částky a zbývajících $\frac{1}{4}$ je přidělena v průběhu programového období po splnění předem definovaných podmínek. V případě jejich nesplnění budou tyto prostředky alokovány na standardní projekty.

Mikroprojekty musí přispívat k plnění specifických cílů a indikátorů těch prioritních os, ze kterých čerpají finanční prostředky. Specifický mechanismus realizace Fondu mikroprojektů předpokládá výši dotace z EFRR od 2 000 EUR do maximálně 20 000 EUR (v případě mikroprojektů tematicky spadajících do prioritní osy 3 a 4), nebo 30 000 EUR (v případě projektů tematicky spadajících do prioritní osy 2). V případě mikroprojektů aplikujících princip Vedoucího partnera je max. výše dotace dvojnásobná. Celkový rozpočet projektu nesmí přesáhnout dvojnásobek maximální výše dotace. Jednotlivé mikroprojekty jsou předkládané v rámci výzev. Správci FM zajišťují formální kontrolu a kontrolu přijatelnosti a věcné posouzení mikroprojektů. Mikroprojekty jsou schvalovány bilaterálním česko-polským Euroregionálním řídicím výborem zřízeným pro každý Fond mikroprojektů. Veškeré výše uvedené procedury jsou realizovány formou otevřených výzev, transparentními výběrovými kritérii a postupy. S ohledem na fakt, že v rámci mikroprojektů dochází často k iniciaci spolupráce, bude také v rámci tohoto nástroje vyvíjeno maximální úsilí pro mobilizaci méně aktivních či doposud neaktivních partnerů. Podrobný popis realizace Fondu mikroprojektů je uveden v programové dokumentaci.

Shrnutí

Často slýcháváme, že hranice jsou „jizvami dějin“, které přinášejí hraničním regionům převážně zřetelné nevýhody. Hraniční regiony trpí historickými důsledky své periferní polohy, nedostatečnou integrací do převládajících struktur (zejména státních) a z toho vyplývající izolací. Smyslem a cílem příhraniční spolupráce je zejména překonávání omezenosti národních států, odstraňování předsudků a překážek soužití mezi obyvatelstvem, budování funkční regionální správy, podpora hospodářského růstu a zvyšování životní úrovně a v neposlední řadě také vytvoření systému dlouhodobě všestranné spolupráce.

Lze očekávat, že Fond mikroprojektů jako osvědčený pružný nástroj příhraniční spolupráce určený k financování projektů menšího rozsahu sehraje pozitivní a nenahraditelnou roli při naplňování této společné strategie. Implementací Fondu mikroprojektů, resp. realizací jednotlivých mikroprojektů dojde k rozvoji a zvýšení spolupráce mezi komunitami na obou stranách hranice a k efektivnějšímu využití potenciálů cestovního ruchu. A vytvořením spolupracujících systémů na obou stranách hranice dojde v konečném důsledku také ke zmírnění negativních faktorů plynoucích z okrajového charakteru oblasti a ke zlepšení kvality života zdejších obyvatel.

Vypracováno v rámci aktualizace Strategie rozvoje polsko-české spolupráce v Euroregionu Praděd na léta 2014-2020 na základě programových dokumentů: Programový dokument INTERREG V-A Česká republika – Polsko, Příručka pro žadatele Programu INTERREG V-A Česká republika – Polsko, Směrnice pro žadatele Fondu mikroprojektů v Euroregionu Praděd Programu INTERREG V-A Česká republika – Polsko.

7. Potenciál zavádění formalizovaných forem spolupráce v Euroregionu

Formalizovaná spolupráce v ER se může konat ve formě ESÚS. Na úrovni EU je to momentálně nejpobulárnější nástroj spolupráce, avšak každým rokem se počet uskupení fungujících v EU zvyšuje⁴⁰.

Relativně malý počet ESÚS, které doposud vznikly, přiměla Evropská komise k sformulování návrhu změn v „nařízení o ESÚS“⁴¹. Cílem zmíněných změn je především zjednodušení postupů zakládání a fungování ESÚS.

Předpokládá se, že v čase rozhodování ohledně možného založení ESÚS v ER, navrhované změny v „nařízení o ESÚS“ již vstoupí v platnost, i proto by měly být popsány v rámci tohoto strategického dokumentu⁴².

Navrhované změny byly uvedeny v tzv. „novelizaci nařízení o ESÚS“. Nejdůležitější změny se týkají takových otázek, jako jsou: členství v uskupení, obsahu úmluv a stanov ESÚS, cílů uskupení, procesu schvalování státními orgány, příslušné právní předpisy v oblasti zaměstnanosti a udělování veřejných zakázek a také rozsahu odpovědnosti za závazky ESÚS. Je rovněž plánováno umožnění přístupu k ESÚS veřejným institucím ze třetích zemí.

Navíc se navrhuje prodloužení lhůty pro schválení ESÚS členskými státy ze tří na šest měsíců. Dalším prvkem, který má mít vliv na zkrácení procedury registrace uskupení je zavedení pravidla „uznání úmluvy za schválenou promlčeným souhlasem“ po uplynutí zmiňovaného šestiměsíčního období. Za účelem povzbuzení nových členů k přístupu do již existujících uskupení, zjednodušuje se postup pro změnu úmluvy. V programovém období 2014-2020 v případě přistoupení nového člena bude nutné oznámení tohoto faktu pouze státu, ze kterého nově přichází člen pochází a ne všem státům, ze kterých členové daného ESÚS pocházejí, jak tomu bylo doposud.

⁴⁰Dle stavu ke dni 1. ledna 2013 bylo v EU zaregistrováno 32 ESÚS. Největší aktivita v této oblasti je u institucí v Maďarsku, které jsou součástí ve 12 uskupeních. Počet nových uskupení v letech 2011-2012 rostla tempem 6-7 ESÚS ročně.

⁴¹Nařízení (ES) č. 1082/2006 Evropského parlamentu a Evropské rady ze dne 5. července 2006 o evropských seskupeních územní spolupráce.

⁴²V únoru a v březnu 2012 vyzval Regionální výbor k zavedení a přijetí nového nařízení ESÚS. V tomto případě je urychlené zavedení velmi pravděpodobné, poněvadž nařízení o ESÚS nemá finanční charakter.

V návrhu novely se rovněž navrhuje rozšíření cílů ESÚS, aby obsahovaly rovněž zjednodušení a podporu všeobecné územní spolupráce, včetně strategického plánování a řízení regionálních a místních orgánů shodně s politikou soudržnosti a politikou EU v jiných oblastech, které budou přispívat k realizaci strategie „Europa 2020“ či k realizaci mikroregionálních strategií. V oblasti odpovědnosti ESÚS, která zatím nese neomezenou odpovědnost za závazky, se plánuje zavedení řešení na základě uzavření pojistné smlouvy používané dosud v případě konsorcií pro evropskou výzkumnou infrastrukturu (ERIC).

Navrhované změny, zcela jistě přispějí ke zjednodušení procedur týkajících se vytváření a činnosti ESÚS, což zcela jistě povede ke zvýšení počtu uskupení.

Všechny výše uvedené legislativní změny navrhované v novém balíčku právních předpisů jsou jasně zaměřeny na budování a rozvoj trvalých struktur a přeshraničních vazeb. Zároveň bude tématická oblast jakož i nutnost zohlednění investičních komponentů v každé z priorit nových programů dokonalým nástrojem podpory, vytváření a rozvíjení přeshraničních funkčních regionů. Zvláště důležité se zdají být závěry zformované unijními institucemi v oblasti tvorby a zpružnění pravidel fungování ESÚS, které jak ukázaly výše zmíněné výsledky průzkumů, mohou být efektivní formou institucionální k řízení přeshraničních funkčních regionů. Důležitou částí se zdá být také sjednocení pravidel způsobilosti a struktur řídicích programů, což také bude stimulovat (prostřednictvím právně-administrativního zjednodušení ve fázi realizace projektů) zvýšení konkurenceschopnosti mezi potenciálními žadateli.

Výše uvedené změny budou nicméně vyžadovat zúžení spolupráce mezi institucemi na státní úrovni (např. mezi MRR PR a MSZ PR) tak, aby zavádění změn přineslo co nejvíce užitku budoucím žadatelům⁴³.

Pokud jde o dosavadní praktické zkušenosti spojené s tvorbou ESÚS v EU, je při prozkoumání rozhodnutí na téma eventuální přeměny ER na ESÚS třeba vzít v úvahu následující informace⁴⁴:

⁴³ „Badanie ewaluacyjne polityki spójności w wymiarze terytorialnym - tworzenie funkcjonalnych obszarów transgranicznych”. Opole, 2011. Autoři: Mateusz Huk, Maciej Molak. Konsultacje metodologiczne: doc. PhDr. Jiří Winkler, Ph.D.

⁴⁴ Údaje pocházející z dokumentu „Monitorovací zpráva ESÚS za rok 2012”. Brusel 2013.

1. Dle stavu ke dni 31.12.2012 v EU fungovalo 32 ESÚS sdružujících cca 700 JÚS a státních orgánů ze 17 států EU. V současné době vzniká dalších 16 ESÚS.
2. V roce 2012 vznikly 4 dvoustranné ESÚS z nichž jedno sdružuje obce (všechny zmiňovaná uskupení fungují na hranicích Maďarska).
3. Nezbytnou podmínkou k založení ESÚS je disponování finančními prostředky. V tomto ohledu existuje velmi velké finanční rozložení, kdy rozpočty již fungujících ESÚS kolísají od 25 000 euro do 1 500 000 euro ročně.
4. Prakticky všechna ESÚS se opírají v převážné části o financování získávané za účelem realizace projektů v rámci EÚS.
5. Klíčovým prvkem pro vznik ESÚS je zaměstnání personálu (průměr fungujících ESÚS činí v současné době 4 pracovníky na 1 uskupení, ale pravidla počtu zaměstnaných pracovníků jsou v rozpětí 5 – 10 osob).
6. Pouze 2 z fungujících ESÚS byly založeny s jedním, úzce popsaným cílem⁴⁵ a drtivá většina ESÚS nerozhoduje dříve o těchto otázkách, leč jasně říká, že jejich hlavním cílem je vypracování a realizace projektů spolupráce⁴⁶.

⁴⁵ ESÚS Grande Region funguje jako orgán řídicínekolikastránkový programe přeshraniční spolupráce v rámci evropské územní spolupráce, a pak ESÚS Hospital Cerdanya řídící přeshraniční nemocnici.

⁴⁶ Proto je také třeba očekávat, že oblast jejich aktivit se bude měnit.

8. Výměna zkušeností na téma přeshraničních funkčních regionů na evropské úrovni

Funkční region je region uzavřený s ohledem na soudržnost intervencí sociálních potřeb a soudržnost sociálně-ekonomických podmínek bez geografického omezení – s ohledem na formální administrativní hranice (včetně státních hranic)⁴⁷. Charakteristické pro každý přeshraniční funkční region je to, že realizace funkčních cílů (čili realizace tzv. veřejných intervencí) je o mnoho efektivnější, pokud k němu dochází v přeshraniční rovině.

Největší potenciál v oblasti přeshraniční realizace veřejných intervencí v ER existuje v případě následujících tématických oblastech:

- odborné vzdělávání a trh práce,
- propagace cestovního ruchu a kulturního dědictví,
- institucionální spolupráce,
- dopravní infrastruktura
- sjednocení pravidel fungování integrovaného záchranného systému.

Funkční cíle mohou být realizovány v rámci více či méně formálních podobách spolupráce -od neformálních kontaktů a konzultace přes společné projekty až po zformalizované formy funkčního regionu.

Formální podobou přeshraničního funkčního regionu mohou být Evropská seskupení územní spolupráce, která jsou shodně s cíli Nařízení ES nástrojem vytvořeným k překonávání překážek ztěžujících územní spolupráci⁴⁸.

⁴⁷ „Badanie ewaluacyjne polityki spójności w wymiarze terytorialnym - tworzenie funkcjonalnych obszarów transgranicznych”. Opole, 2011. Autori: Mateusz Huk, Maciej Molak. Konsultacje metodologiczne: doc. PhDr. Jiří Winkler, Ph.D. „

⁴⁸ „Badanie ewaluacyjne polityki spójności w wymiarze terytorialnym - tworzenie funkcjonalnych obszarów transgranicznych”. Opole, 2011. Autori: Mateusz Huk, Maciej Molak. Konsultacje metodologiczne: doc. PhDr. Jiří Winkler, Ph.D.

Seznam výzev a problémů týkajících se posílení spolupráce v ER je uveden v tomto dokumentu. Funkční region může fungovat pouze v jedné či několika rovinách najednou. Pro ER Praděd patří mezi možné sociálně-ekonomické funkce, které zajisté podléhají nejrychlejší integritě: cestovní ruch, trh práce, hospodářství a aktivity spojené s různými formami institucionální spolupráce. Za účelem realizace veřejné intervence založené na přeshraničních strukturách (např. podpora aktivit pro boj s nezaměstnaností) mohou vznikat více či méně formalizované formy spolupráce.

Ačkoli otázka zřízení ESÚS v ER (jednoho či několika) představuje prozatím otázku k prodiskutování, je i tak vhodné v této oblasti před konečným rozhodnutím zvážit všechny argumenty pro a proti s využitím zkušeností institucí spolupracujících v institucionálně mnohem integrovanějších přeshraničních oblastech. K dosažení tohoto cíle je třeba provést analýzy fungujících ESÚS a provedení výběru strategického partnera, kterým by měl být spíše pokročilejší ER co se týče přeshraniční spolupráce (ideálně ze západní nebo střední Evropy). V rámci projektu realizovaného vybraným partnerem by měly být realizovány studijní návštěvy v partnerských ER zaměřené na analyzování zkušeností spojených se vznikem a fungováním ER ve formě ESÚS⁴⁹.

V současné době by pro vedení ER mělo být prioritou posílení spolupráce v oblasti řízení ER a FMP (např. ve formě vzniku společného sekretariátu pro hodnocení projektů v rámci FMP) a rovněž zvýšení počtu školení (včetně jazykových), stáží a studijních výjezdů. Největší potenciál, pokud se jedná o ER ESÚS tématického charakteru, je v případě uskupení zaměřeného na vytvoření společného odborného vzdělávání. Jasným prvkem přibližujícím možnost založení instituce tohoto typu je čím dál větší integrace programových osnov v ČR a PR. Největší překážkou v této oblasti je naopak nemožnost využívání národních dotačních systémů v ČR a PR pokud ESÚS bude vytvořen na základě národních předpisů daného státu (a tento typ výběru je v této oblasti nutný s ohledem na platné úpravy na evropské úrovni).

Shrnutí: výměna zkušeností na téma přeshraničních funkčních regionů na evropské úrovni představuje jeden ze strategických cílů ER uvedených v této analýze. Mezi uvedené strategické cíle zaměřující se na výměnu zkušeností na evropské úrovni jsou zahrnuty rovněž

⁴⁹ Podrobný popis takového projektu je popsán v této Strategii.

realizace aktivit zaměřující se na zvýšení podílu ER v pracích evropských organizací přeshraničních regionů a mezinárodních projektech síťové spolupráce – včetně účasti v evropských sítích a tématických organizacích.

Realizace výše uvedených cílů zcela jistě přispěje k rozvoji ER jakožto přeshraničního funkčního regionu a povede k zvýšení významu ER na evropské úrovni.

9. Doporučení v oblasti realizace specifických cílů v jednotlivých tématických oblastech

Na základě průzkumu sekundárních dat a sociálních průzkumů byl vytvořen seznam cílů a výzev pro Euroregion, jakožto přeshraniční funkční region, který byl popsán v kapitole č. 5. Tato Strategie má být v zásadě praktickým dokumentem uvádějícím jasné cíle a aktivity, které je třeba zahájit, aby tyto předpoklady byly zrealizovány. Z tohoto důvodu níže představujeme návrhy strategických projektů, které jistě přispějí k naplnění výzev a cílů pro Euroregion Praděd v letech 2014-2020. V rámci rozboru výzev a problémů byl vytvořen takový seznam potenciálních realizátorů jednotlivých aktivit a také zdroje financování, ve kterých jsou aktivity podobného typu způsobilé. Samozřejmě že níže uvedený seznam nevyčerpává možnosti aktivit, které by bylo možné realizovat s cílem ještě větší efektivity v posilování přeshraniční spolupráce. Níže uvedené projekty jsou rozdělené dle kategorizace cílů, čili na operační a strategické.

Návrhy strategických projektů:

Název	1. Platforma pro výměnu informací o odborných specializacích a vytváření přeshraničních center pro certifikaci
Cíl projektu	Zvýšení konkurenceschopnosti na trhu práce a zvýšení šancí zaměstnání na přeshraničním funkčním trhu práce.
Potenciální realizátoři	Úřady práce na obou stranách hranice, samospráva, instituce z prostředí byznysu, sdružení zaměstnavatelů, lokální instituce podporující zaměstnanost.
Krátký popis	Jednou ze slabých stránek současného trhu práce jsou bariéry spojené s udělováním a uznáváním odborných specializací (např. svářeč, obsluha obráběcích strojů, atd.) potřebných pro vykonávání jednotlivých povolání v obou zemích. Pro zvýšení šance zaměstnání, by se měla vytvořit platforma pro výměnu informací o kompetencích, specializacích a omezeních vykonávání jednotlivých povolání a zároveň

	by se měl vytvořit systém informací o možnostech uznávání certifikátů a specializací získaných na území druhé země (zahrnující např. postupy, dvojjazyčné formuláře, kontaktní údaje center poskytujících kurzy a zkoušky atd.). Při realizaci projektu by se mělo využívat zkušeností a kontaktů databáze EURES. Dodatečnou přidanou hodnotou projektu by mohl být seznam doporučení a zjednodušení v zákonodárství obou států, která by podporovala maximální mobilitu na společném trhu práce. Navíc by, v rámci projektů, byly realizovány aktivity s cílem zavedení sousedního jazyku do škol a ústavů pro celoživotní vzdělávání.
Potenciální zdroje financování	OPPS, ESF, zdroje vojvodské samosprávy, PUP
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Operační cíl č. 4: Zmapování problémů stojících jako překážka k celkové integraci trhu práce a realizace aktivit zaměřených na odstranění této překážky. Strategický cíl č. 6: Vytvoření společného informačního místa pro hospodářství a trh práce a vytvoření internetového portálu mapujícího investiční možnosti členských obcí. Strategický cíl č. 8: Podpora realizace vědecko-výzkumných projektů.

Název	2. Analýza přeshraničního potenciálu rozvoje sítě veřejné dopravy v ER Praděd
Cíl projektu	Prozkoumání možností zavedení pravidelných integrovaných přeshraničních spojení veřejné dopravy jako jednoho ze stimulů tvorby přeshraničního funkčního regionu.
Potenciální realizátoři	Okresní správa, krajské úřady, státní i soukromé dopravní podniky, místní sdružení podnikatelů, instituce působící v oblasti byznysu a trhu práce
Krátký popis	Současný rozvrh přeshraničních spojů veřejné dopravy znemožňuje pružný pohyb po funkčním území ER Praděd. Čas jízdy veřejnou dopravou do partnerských institucí a měst na druhé straně hranice je často vysoký či je cesta nemožná, ačkoli vzdálenost často nepřekračuje 20-30 km. Hlavní aktivitou projektu by mělo být provedení analýzy týkající se existujícího potenciálu vytvoření přeshraničních spojení veřejné dopravy na území ER Praděd na základě existující dopravní infrastruktury. Součástí analýzy by bylo prozkoumání potenciálu jednotlivých cílových skupin (např. turisté, včetně lyžařů a pěší či cyklo turistiky, pracovníci dojíždějící do práce, školáci na stáži atd.), prozkoumání stavu současné infrastruktury a možností zkoordinování spojů s místními (státními) jízdními řády. V rámci doporučení vyplývajících z dané analýzy by bylo třeba vytvořit seznam možných spojení, jejich ekonomické a sociální zdůvodnění, popis možného synergického efektu (např. zvýšení počtu turistů, snížení nezaměstnanosti) a možností dotování nevýnosných spojení.
Potenciální zdroje financování	OPPS, maršálkovské a krajské úřady, okresní úřady (od roku 2016 převezmou zákonnou povinnost koordinace veřejné dopravy), lokální sdružení podnikatelů, MRR, ESPON
Souvislost s cíli Euroregionu na	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+

léta 2014-2020 či OPPS 2014+	
---	--

Název	3. Vytvoření nástrojů pro přívětivou a efektivnější veřejnou správu, která bude základem přeshraničního funkčního regionu ER Praděd
Cíl projektu	Vytvoření nástrojů pro podporu přívětivé samosprávy, která chce rozšiřovat svou nabídku pro obyvatele z druhé strany hranice.
Potenciální realizátoři	Samosprávy z obou stran hranice spolu s jim podléhajícími jednotkami, ústavy zdravotní péče, úřady práce, školy, instituce z oblasti byznysu, záchranné služby atd.
Krátký popis	Hlavní aktivitou projektu by bylo vytvoření specifického průvodce – nástroje výměny informací a standardů obsluhování žadatelů pocházejících z druhé strany hranice. Vytvoření aktualizované databáze nejčastěji vyřizovaných záležitostí (zakládání hospodářské činnosti, léčení, formality spojené s mimořádnými událostmi, daňové informace, fungování CZECHPOINTŮ atd.) s krátkým popisem kompetencí jednotlivých orgánů a institucí odpovědných za danou záležitost na území ER Praděd. Databáze by měla být doplněna o aktualizovaný seznam kontaktů na všechny instituce na území ER Praděd na obou stranách hranice dle rozdělení jejich pravomocí. K jednotlivým druhům záležitostí by byly umístěny dvojjazyčné formuláře, nezbytné k vyřízení formalit v dané záležitosti (pokud je to možné). Další aktivitou projektu by mohlo být vydávání letáků a brožur v jazycích PL, CZ, ENG, DE, RU, které by obsahovaly nejdůležitější zásady postupování v různých případech.

Potenciální zdroje financování	OPPS, vlastní zdroje, MRR, Ministerstvo správy a digitalizace PR
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Strategický cíl č. 5: Vytvoření platformy pro přeshraniční spolupráci v rámci ER, která bude centrem přeshraničních iniciativ, výměny zkušeností a navazování partnerství.

Název	4. Harmonizace kategorizace a technických parametrů silnic vedoucích k hraničním přechodům
Cíl projektu	Cílem projektu/ů je zvýšení standardu silnic vedoucích přímo k hraničním přechodům (v případech, kdy je silnice na některé straně hranice nižšího standardu)..
Potenciální realizátoři	Vojvodská samospráva, vojvoda, krajské úřady, okresy, obce.
Krátký popis	Z diagnózy oblasti ER Praděd vyplývá, že z 20 hraničních přechodů pouze 4 nemají žádná omezení spojená s tonáží vozidel. V případě dalších 6 hraničních přechodů vztahujících se k českým obcím (které na polské straně hraničí se samosprávnými celky, které jsou členy ER Silesia), pouze jeden nemá žádná omezení. Často se stává, že omezení tonáže vozidel (či jejich výšky) se nachází pouze na jedné straně hraničního přechodu. Některá omezení vyplývají z kategorizace silnic, jejichž tonáž je popsána v nařízení, ačkoli jejich technický stav a parametry jsou o mnoho lepší. Omezení v dopravě nákladních vozidel a dodávek pak mohou mít naprosto negativní vliv na snížení konkurenceschopnosti firem (náklady na dopravu na druhou stranu hranice značně rostou z důvodu objezdu měst s omezeními) a v budoucnosti mohou negativně ovlivnit rozvoj organizovaného cestovního ruchu. Příkladem může být

	most 4531-3 v Horních Hošticích na hraničním přechodu Horní Hoštice/Gościce, III/4576 Horní Heřmanice – hranice Polsko – v délce 3,8 km.
Potenciální zdroje financování	OPPS, maršákovské a krajské úřady, okresy, obce, Ministerstva dopravy, GDDKiA.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+

Název	5. Vytvoření doplňující se turistické nabídky na česko-polském pohraničí ER Praděd
Cíl projektu	Vytvoření nabídky a turistické infrastruktury doplňující se na obou stranách hranice, se zvláštním zřetelem k sezónnosti jednotlivých nabídek.
Potenciální realizátoři	Samosprávy na obou stranách hranice, regionální instituce, sdružení a turistické organizace, sdružení podnikatelů z oboru cestovního ruchu
Krátký popis	Turistická nabídka není na obou stranách hranice vyvážená a závisí ve velké míře na ročním období. Na české straně se nacházejí lyžařská střediska s velmi dobrou infrastrukturou. V letní sezóně nabízí Jesenický a Krnovský region trasy pro pěší i cyklo turistiku. Značnou část návštěvníků tvoří polští turisté. Na české straně je však nedostatek lokalit a infrastruktury pro vodní sporty. Na polské straně se naopak nacházejí dokonalé přírodní podmínky k vytvoření středisek vodních sportů. Na řece Odře již započaly první práce spojené s výstavbou kajakových a jachtových přístavů. Jezera v okolí Nisy přinášejí naopak skvělé podmínky pro rodinné a rekreační vodní sporty (např.

	windsurfing, jachty, šlapadla). V rámci aktivit projektu je třeba připravit studii proveditelnosti a určit místa rozvoje infrastruktury v této oblasti. Po vytvoření síťové infrastruktury bude třeba zahájit intenzivní činnost týkající se propagace, a to zvláště na české straně, a vytvořit koncepci společného doplňujícího se turistického produktu pro každé roční období. Dodatečně je třeba uvážit možnost vytvoření společných rezervačních systémů. Součástí této nabídky může být rovněž existující síť cyklostezek protínající hranici. Navíc v rámci projektu budou realizovány aktivity, které mají za cíl vznik přeshraničních klastrů fungujících v oblasti cestovního ruchu.
Potenciální zdroje financování	OPPS, samosprávy z obou stran hranice, zdroje získané v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru, instituce odpovídající za vodní hospodářství.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Operační cíl č. 5: Zavedení společné turistické značky jakožto hlavní rozvojové příležitosti ER.

Název	6. Vytvoření společného systému radiotelekomunikace v rámci systému rychlého reagování pro záchranné služby na obou stranách hranice.
Cíl projektu	Vytvoření funkčního a kompatibilního systému komunikace mezi jednotkami a operačními centry záchranné služby na obou stranách hranice.
Potenciální realizátoři	Okresní samospráva a krajské úřady, operační centra velitelství hasičských sborů, policie a celní správy, jednotek vodní záchranné služby a disponentů zdravotnické záchranné služby.

Krátký popis	Základním současným problémem fungování integrovaného záchranného systému v souvislosti s přeshraniční spoluprací je nedostatek kompatibilních radiotelekomunikačních systémů, což zásadně ztěžuje a prodlužuje procedury provádění společných zásahů. Hlavní aktivitou projektu by bylo vytvoření společného systému komunikace mezi jednotkami záchranných služeb podél hranice a zapojení operačních center jednotlivých služeb do tohoto systému. Projekt by měl být doplněn o sérii školení a seminářů týkajících se rozdílů v postupech provádění zásahů a v hierarchii rozhodovacích pravomocí v případě provádění společných záchranných aktivit.
Potenciální zdroje financování	OPPS, vojvodská a krajská velitelství, samosprávy po obou stranách hranice.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 5 OPPS 2014+

Název	7. Model výměny zkušeností pro členy ER nenacházejících se v bezprostřední blízkosti hranice, založený na aktivitách Místních akčních skupin.
Cíl projektu	Vytvoření modelu pro podporu rozvoje výměny zkušeností a k upevnění partnerství institucí a organizací, které jsou členy ER, ale jsou od hranice vzdálené.
Potenciální realizátoři	Členové ER (obce, okresy, NGO, školy, instituce sdružující podnikatele, turistické organizace atd.) nenacházející se v bezprostřední blízkosti hranice.

Krátký popis	Větší vzdálenost partnerských institucí od hranice vyžaduje poněkud jiný model spolupráce než pro subjekty ležící v její bezprostřední blízkosti. S ohledem na omezené možnosti každodenních kontaktů je výhodné vytvořit modely upevňující spolupráci a přinášející maximální užitek z členství v ER Praděd. I když existují dobře fungující partnerství od sebe vzdálených institucí (Ozimek-Rýmařov, Opole-Olomouc atd.), je výhodné vytvořit trvalé a funkční nástroje rozvoje partnerství. Zajímavým způsobem se zdá být „zrcadlové“ zakládání tzv. „Místních akčních skupin“ po obou stranách hranice, které jsou odpovědné za vytváření a rozvoj partnerství v dané oblasti např. využívání přírodního a kulturního dědictví, rozvoj cestovního ruchu, výměna mládeže a odborné vzdělávání atd. Součástí jednotlivých skupin, závisle od tematiky jejich práce by byli představitelé místních úřadů, NGO, školy, instituce sdružující podnikatele, turistické organizace atd. V každém partnerském regionu by byla jmenována daná tematická skupina, která by se pravidelně setkávala se skupinou z druhé strany hranice za účelem výměny zkušeností, tvorby nových iniciativ, organizace výměnných pobytů atd.
Potenciální zdroje financování	OPPS, obce, NGO, partnerství veřejného a soukromého sektoru.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Strategický cíl č. 2: Podnícení nových obcí do členství v ER.

Název	8. Propagace turismu ER Praděd
Cíl projektu	Zvýšení dostupnosti informací na téma turistických atraktivit ER v PR, ČR a za hranicemi obou zemí.

Potenciální realizátoři	JÚS, turistické organizace fungující na lokální, regionální a celostátní úrovni
Krátký popis	Jedním z prvků omezující rozvoj turistiky v ER jsou nedostatečné množství aktivit propagující turistické atraktivitu Euroregionu, zaměřených především na cílové skupiny mimo oblast ER. V rámci projektu je nutné vytvoření vizuálně a obsahově atraktivní internetové stránky (v minimálně 5 jazykových mutacích), moderní logo ER spolu s heslem (v několika jazycích), zredigování publikací propagující atrakce ER ve formě turistických balíčků (včetně těch, co jsou určeny jiným cílovým skupinám než obyvatelům ČR a PR). Také je na zvážení billboardová kampaň reklamní kampaň v televizi. Pro oslovení individuálního turistu je rovněž potřebná propagační kampaň v turistických časopisech, tzv. in-flight magazínech (sponzorské články) a na světových turistických portálech (např. TripAdvisor, Lonely Planet).
Potenciální zdroje financování	OPPS, Vyšehradský fond, prostředky vojvodské/krajské samosprávy.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Operační cíl č. 5: Zavedení společné turistické značky jakožto hlavní rozvojové příležitosti ER.

Název	9. Propagace euroregionálních turistických investic realizovaných v partnerství veřejného a soukromého sektoru.
Cíl projektu	Uvedení do realizace investic v oblasti turistické infrastruktury s účastí jednotek územní samosprávy z ER.
Potenciální realizátoři	JÚS, soukromé firmy, nestátní organizace, turistické organizace fungující na lokální, regionální a celostátní úrovni.
Krátký popis	V rámci projektu je možné provést následující aktivity:

	- aktivity vzdělávací zaměřené na pracovníky JÚS a rozhodovací orgány zaměřené na zvýšení povědomí o projektech realizovaných ve formě PVSS, - uvedení do ER firmy, které budou mít zájem o realizaci turistických projektů v PVSS (např. hotely, aquaparky, golfové hřiště, sjezdovky).
Potenciální zdroje financování	OPPS, Vyšehradský fond, Česko-polské Fórum, prostředky obecní a okresní samosprávy.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Operační cíl č. 5: Zavedení společné turistické značky jakožto hlavní rozvojové příležitosti ER.

Název	10. Malá turistická infrastruktura v ER Praděd.
Cíl projektu	Zmapování možností v oblasti realizace investic spočívajících ve vybudování malé turistické infrastruktury.
Potenciální realizátoři	JÚS, MAS, nestátní organizace, turistické organizace fungující na lokální, regionální a celostátní úrovni.
Krátký popis	V rámci projektu budou realizovány aktivity zaměřené na zmapování území ER s ohledem na možnosti rozvoje drobné turistické infrastruktury (především co se týče přeshraničního aspektu).
Potenciální zdroje financování	OPPS, PROW, ROP, Vyšehradský fond, Česko-polské Fórum, prostředky obecní a okresní samosprávy, prostředky vojvodské/krajské samosprávy.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Operační cíl č. 5: Zavedení společné turistické značky jakožto hlavní rozvojové příležitosti ER.

Název	11. Školení pro pracovníky pracující v cestovním ruchu, absolventy a studenty odborných škol se zaměřením na cestovní ruch.
Cíl projektu	Přizpůsobení odborných a jazykových schopností pracovníků obsluhující cestovní ruch, absolventů a studentů odborných škol se zaměřením na cestovní ruch v ER pro potřeby turistů z ČR a PR a cílových skupin pocházejících z jiných zemí a kultur.
Potenciální realizátoři	JÚS, MŠMT, odborné školy, turistické organizace fungující na lokálním, regionálním a celostátním úrovni, PUP, WUP.
Krátký popis	V rámci projektu budou realizována jazyková školení (CZ, PL, ENG, DE, RUS), školení v oblasti kulturních, mentálních odlišností, různosti zvyků a kulinářských zvyků turistů z různých evropských zemí a jiných kultur. Do projektu je rovněž možné zahrnout aktivity zaměřené na překlad internetových stran, letáků, jídelních lístků v restauracích nabízených turistickými firmami fungující na území ER.
Potenciální zdroje financování	OPPS, ESF, Vyšehradský fond, prostředky obecní a okresní samosprávy, prostředky vojvodské a krajské samosprávy.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Operační cíl č. 4: Zmapování problémů, které brání plné integraci trhu práce a zahájení aktivit zaměřené na odstranění těchto překážek.

Název	12. Rozšíření územní oblasti Euroregionu Praděd
Cíl projektu	Získávání nových členských obcí v ER Praděd
Potenciální realizátoři	ER v ČR a PR, obce v ČR a PR
Krátký popis	ER má velký potenciál rozvoje v oblasti získávání nových členských obcí. Na území působení ER existuje přinejmenším 30 obcí, v případě kterých existuje reálná pravděpodobnost, že se mohou stát novými členy ER.

	V rámci projektu bude vypracovaná podrobná analýza s cílem přibrání co nejvhodnějších partnerů pro uzavření partnerských smluv mezi obcemi. Navíc bude uskutečněna série setkání, za účelem navázání partnerství a školení obcí o členství v ER. Setkání představitelů obcí mohou být vedena dvojjazyčnými poradci. Částí projektu bude propagační kampaň mezi obcemi, v rámci které budou budoucím členům ER představeny možnosti a měřitelný užitek vyplývající z členství v ER.
Potenciální zdroje financování	OPPS, obce, Evropa pro obyvatele.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Strategický cíl č. 2: Podnícení nových obcí do členství v ER.

Název	13. Analýza fungování systému hodnocení a využívání FMP v ER Praděd.
Cíl projektu	Zjednodušení zásad hodnocení a využívání FMP v Euroregionu.
Potenciální realizátoři	ER, obce.
Krátký popis	V rámci projektu bude vypracována podrobná analýza fungování systému hodnocení a využívání FMP v ER Praděd. V rámci analýzy budou uskutečněny: průzkum desk research, anketní průzkumy s účastí žadatelů, hloubkové rozhovory s osobami odpovědnými za realizaci FMP v ER. Specifickými cíli projektu budou především: podrobná analýza rozdílnosti v procesu hodnocení, uzavírání smluv a vyúčtování prostředků (včetně prozkoumání možnosti převedení osvědčených řešení na druhou stranu hranice) a zkrácení času čekání na prostředky.

Potenciální zdroje financování	OPPS.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Operační cíl č. 1: Zjednodušení pravidel fungování FMP.

Název	14. Aktivizace činností organizací občanské společnosti v ER Praděd.
Cíl projektu	Zvýšení účasti NGO v absorpci FMP ER Praděd.
Potenciální realizátoři	ER, obce, organizace sdružující NGO.
Krátký popis	V rámci projektu by došlo k realizaci řady workshopů a školení pro NNO týkající se možnosti žádání prostředky v rámci FMP a tzv. „velkých grantů“ OPPS ČR-PR a rovněž o situaci „třetího sektoru“ v sousední zemi. Částí projektu by moha být také burza partnerství pro NGO z PR a ČR a také jiné formy aktivního vyhledávání partnerů (např. organizace setkání potenciálních partnerských NGO).
Potenciální zdroje financování	OPPS, obce.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Operační cíl č. 7: Aktivizace NGO v rámci FMP.

Název	15. Vytvoření finančních nástrojů podporující možnosti předfinancování projektů
Cíl projektu	Zajištění finančních nástrojů podporující možnosti institucí poskytující veřejné služby v oblasti předfinancování projektů realizovaných v rámci OPPS.
Potenciální realizátoři	Euroregiony, obce (také mimo oblast ER).
Krátký popis	Projekt by závisel na vytvoření finančního nástroje v podobě úvěrového fondu, který by nabízel levné úvěrové linie pro veřejné instituce a NGO, kteří jsou žadateli FMP. (V této oblasti je rovněž možná spolupráce s jinými ER).
Potenciální zdroje financování	OPPS, obce.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Operační cíl č. 1: Zjednodušení pravidel fungování FMP.

Název	16. Výměna know-how s jinými evropskými Euroregiony.
Cíl projektu	Navázání spolupráce s (co se týče přeshraniční integrace) pokročilejšími ER (nejlépe ze západní či střední Evropy).
Potenciální realizátoři	Euroregiony, obce (rovněž mimo oblast ER).
Krátký popis	Projekt by spočíval na navázání spolupráce s pokročilejšími ER s ohledem na přeshraniční integraci (ideálně ze západní či střední Evropy). V takové oblasti je rovněž možná realizace síťového projektu (včetně spolupráce s jinými veřejnými institucemi z oblasti česko-

	polského pohraničí). V rámci projektu by byly organizovány studijní návštěvy a stáže, školení.
Potenciální zdroje financování	Program, který je pokračováním programu Interreg IV, Vyšehradský fond, OP Střední Evropa, Evropa pro obyvatele
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Strategický cíl č. 1: Navázání spolupráce se zkušenější ER pokud jde o přeshraniční spolupráci.

Název	17. Aktivizace vysokých škol a vědeckých institucí s cílem realizace česko-polských výzkumně-rozvojových projektů.
Cíl projektu	Zvýšení počtu česko-polských výzkumně-rozvojových projektů v Euroregionu Praděd.
Potenciální realizátoři	Vysoké školy a výzkumně-rozvojové jednotky z obou stran hranice, jednotky územní samosprávy, instituce z prostředí byznysu.
Krátký popis	Jednou z oblastí, která představuje specifickou oblast zájmu institucí fungujících na evropské úrovni je spolupráce v oblasti výzkumně-rozvojových projektů. V současné době jsou projekty tohoto typu na území Euroregionu výjimkou. Tento projekt by spočíval v zorganizování série setkání s účastí potenciálních realizátorů přeshraničních projektů z obou stran hranice.
Potenciální zdroj financování	OPPS, ESF, 8 Rámcový program.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Strategický cíl č. 8: Podpora realizace vědecko-výzkumných projektů.

Název	18. Revitalizace úzkokolejného spojení Osoblaha-Račlawice Śląskie
Cíl projektu	Vytvoření společného, česko-polského turistického produktu ve formě přeshraniční úzkokolejky.
Potenciální realizátoři	JÚS, NGO.
Krátký popis	V rámci projektu budou realizovány investice, které mají za cíl vytvoření úzkokolejného železničního spojení na trase Osoblaha-Račlawice Śląskie. Po vytvoření etapy investičního projektu budou realizovány aktivity s cílem zpropagování společného česko-polského turistického produktu v oblasti podpory OPPS a také mimo oblast česko-polského pohraničí.
Potenciální zdroj financování	OPPS, ROP.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Strategický cíl č. 9: Zúžení spolupráce v oblasti územního plánování.

Bibliografie:

- „Badanie ewaluacyjne polityki spójności w wymiarze terytorialnym - tworzenie funkcjonalnych obszarów transgranicznych”. Opole, 2011. Mateusz Huk, Maciej Molak.
Metodologické konzultace: doc. PhDr. Jiří Winkler, Ph.D.
- Euroregiony na granicach Polski 2003, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2004.
- Euroregiony na granicach Polski 2007, red. M. Czekaj, US, Wrocław 2007.
- Euroregion Pradziad - 10 lat, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad, Prudnik 2007.
- Euroregion Pradziad - w kulturze europejskiej - Ziemia Prudnicka - Rocznik 2003.
- Euroregiony na granicach Polski 2007 - Główny Urząd Statystyczny. Warszawa 2008.
- Kornak A.S., Rapacz A., Zarządzanie turystyką i jej podmiotami w miejscowości i regionie, AE, Wrocław 2001.
- Łoboda J., Wyrzykowski J., Wybrane problemy metodologiczne hierarchizacji miejscowości turystycznych i węzłów komunikacyjnych, "Problemy Zagospodarowania Ziemi Górskich" 1971 nr 9.
- Markovská Věra. „Podpora rozvoje cestovního ruchu v Jeseníkách. Geografická analýza”. Brno 2012.
- Monografia Parku Krajobrazowego Góry Opawskie, red. K. Dubiel, Opole 1993.
- Perception of Cross-border Cooperation in the Czech and Polish Border Area on the Example of the Jeseník Region , Acta universitatis Palackiana Olomucensis – Geographica.
- Perspektiva cestovního ruchu v Jeseníkách. Impulsy k regionální diskusi a k dalšímu rozvoji. Aachen / Cádiz, prosinec 2006.
- Prezentujemy euroregionu Pradziad, projekt przy wsparciu UE, Biuro Euroregionu Pradziad, Prudnik 2007.

Regionalne aspekty rozwoju turystyki, red. G. Gołembski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Poznań 1999.

Roszkowska L., Roszkowski R., Rozwój współpracy transgranicznej na granicach Polski na przykładzie euroregionu Pradziad, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad, Prudnik 2007.

„Sprawozdanie monitorujące EUWT za 2012 r.”. Bruksela 2013.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r., Opole, 2012.

Współpraca i integracja w turystyce w euroregionie Nysa w perspektywie członkostwa w Unii Europejskiej, red. A. Rapacz, AE, Wrocław 2004.

Węcka Bożena, Dysproporcje w zagospodarowaniu turystycznym polskiej i czeskiej części euroregionu Pradziad, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. 2009, nr 50, 95—104.

Trzcielińska-Polus Aleksandra. "Euroregion Pradziad. Pierwszy etap nowej formy współpracy transgranicznej". (w:) "Śląsk Opolski i Opawski w kierunku standardów europejskich" - Uniwersytet Śląski w Opawie, Opawa 1999, Bogumila Koukola i Edity Ondřejová.

Příloha č. 1 Seznam přeshraničních projektů v oblasti silniční infrastruktury v Euroregionu Praděd

Název	Vybudování silniční infrastruktury Třemešna – Liptaň – Dívčí Hrad – Hlinka – Slezské Pavlovice – Laskowice – Olbrachcice – Biała-Pogórze
Cíl projektu	Cílem projektu je zabránění opomíjení příhraničních území a vybudování a zvýšení standardu silnic vedoucích k hraničním přechodům, což bude mít významný vliv na povzbuzení hospodářského a turistického rozvoje příhraničních oblastí.
Potenciální realizátoři	Okres Prudnický, Obec Lubrza, Obec Biała, Česká republika: Slezské Pavlovice, Hlinka, Třemešna.
Krátký popis	Projekt zahrnuje modernizaci a vybudování silnic umožňující vytvoření česko-polské spojení, které propojí důležité silnice na pohraničí: státní – českou silnici č. 57 a polskou č. 40, rovněž vojvodské silnice na polské straně: 414, 417, 407 a na české straně 457. Projekt umožní překonat okrajovou polohu takových obcí jako jsou: Třemešna, Liptaň, Dívčí Hrad, Hlinka, Osoblaha, Slezské Pavlovice, Olszynka, Olbrachcice, Biała, Ligota Bialska, Pogórze, Górka Prudnicka, Łącznik. Díky realizaci projektu bude podnícen hospodářský rozvoj a turistický ruch na česko-polském pohraničí. Věcný obsah projektu - rozdělení, výkup a vyznačení hranic parcel, - vybudování nové vozovky s pevným (betonovým) povrchem o podloží G1 a modernizace existujících silničních úseků o celkové délce cca 50 km, po 50% na obou stranách hranice. - vybudování nového nadjezdu nad železniční tratí, - vybudování příkopu s dešťovou kanalizací, - opravení systému dopravního značení, - propagace projektu.

Potenciální zdroj financování	ERDF, maršálovské a krajské úřady, Ministerstvo dopravy, GDDKiA, okres Prudnický, obce
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+ Podpora vyrovnané dopravy a odstraňování překážek v propustnosti ve fungování klíčových síťových infrastruktur

Název	Modernizace silničních spojení mezi Głogówkem a Osoblahou
Cíl projektu	Cílem projektu je propojení nejopomíjenějších příhraničních území prostřednictvím zvýšení standardu silnic vedoucích k hraničním přechodům, což bude mít významný vliv na kvalitu života a bezpečí obyvatel těchto území.
Potenciální realizátoři	Okres Prudnický, obec Głogówek, obec Osoblaha
Krátký popis	Příhraniční území patří mezi nejopomíjenější oblasti pohraničí a také mají nejvyšší úroveň nezaměstnanosti v obou zemích. Realizace projektu zajistí umožní celkové propojení oblastí a spojení se sítí vojvodských silnic (česká silnice č. 457 bude pravděpodobně podrobena modernizaci) a státních silnic – českou č. 57, polskou státní silnicí č. 40 a vojvodskou č. 417. To zapříčiní zvýšení bezpečnosti a umožní rychlejší a efektivnější reakce služeb (Hasičského sboru, Policie) v případech katastrof a jiných ohrožení na pohraničí. Věcný obsah projektu: - modernizace silnice Osoblaha-Studnice-Račławice Śląskie-Dzierżysławice-Głogówek s pásem pro cyklisty a vybudováním chodníků, cca 11km na straně Polské a 4km na straně české (s možností prodloužení),

	- vybudování chodníků v obci Dzierżysławice, - oprava mostu na řece Prudnik (úloha českého partnera), - vybudování a rekonstrukce příkopu s úseky dešťové kanalizace, - oprava systému dopravního značení, - propagace projektu.
Potenciální zdroj financování	ERDF, maršálovské a krajské úřady, Ministerstvo Dopravy, GDDKiA, Okres Prudnický, obce Głogówek a Osoblaha
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+ Podpora vyrovnané dopravy a odstraňování překážek v propustnosti ve fungování klíčových síťových infrastruktur

Název	Vybudování silniční infrastruktury Slezské Pavlovice – Dytmarów – Skrzypiec – Lubrza-Prężynka
Cíl projektu	Cílem projektu je prevence proti opomíjení příhraničních území a zároveň zvýšení standardu silnic vedoucích k hraničním přechodům.
Potenciální realizátoři	Okres Prudnický, obce Lubrza a Slezské Pavlovice
Krátký popis	Modernizace silnice Slezské Pavlovice – Dytmarów – Skrzypiec – Lubrza-Prężynka – Prudnik (křižovatka se státní silnicí č. 41) zabrání opomíjení území nacházejících se na obou stranách hranice, zvláště pak Slezských Pavlovic, které se nacházejí v enklávě daleko od hlavních komunikačních tras. Dále vznikne spojení s okresním městským centrem Prudnikem a funkčním ekonomickým centrem. Realizace projektu vytvoří spojení Pavlovic se státní silnicí č. 40 a vojvodskou silnicí č. 414, což bude mít nepochybně vliv na rozvoj cestovního ruchu v obou směrech a rovněž povzbudí hospodářství. Na polské straně bude zmodernizováno cca 14

	km okresních a obecních silnic, na české straně cca 1 km s možností prodloužení. Věcný obsah projektu: - rozdělení, výkup a vyznačení hranic parcel, - vybudování nové vozovky s pevným (betonovým) povrchem o podloží G1, - přestavba a modernizace silnice: přestavba silnice společně s chodníkem a vjezdy, vybudování stezky pro pěší a cyklisty, vybudování dešťové kanalizace s odvedením do tmnějšího vodního toku, vybudování osvětlení, vybudování odpočinkových míst, - oprava mostu na obecní silnici, - vybudování příkopu s úsekem dešťové kanalizace, - provedení dopravního značení (svislého i vodorovného), - informační tabule a propagace projektu.
Potenciální zdroj financování	ERDF, maršákovské a krajské úřady, Ministerstvo dopravy, okres Prudnický, Obce Lubrza a Slezské Pavlovice
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+ Podpora vyrovnané dopravy a odstraňování překážek v propustnosti ve fungování klíčových síťových infrastruktur

Název	Překonání přeshraniční marginalizace česko-polského pohraničí v regionu Prudnika, Glucholaz, Mikulovic Zlatých Hor
Cíl projektu	Cílem projektu je zvýšení standardu silnic vedoucích k hraničním přechodům.
Potenciální realizátoři	Okres Prudnický, obec Glucholazy, okres Niský/Okresní správa silnic v Nise, město Zlaté Hory, obec Mikulovice, Správa silnic v Olomouci.

Krátký popis	Příhraniční území na hranicích Opolského vojvodství a Olomouckého kraje patří mezi nejopomíjenější oblasti v celé Evropské unii a také mají nejvyšší úroveň nezaměstnanosti v obou zemích. Realizace projektu zajistí umožní lepší propojení oblasti a spojení se sítí vojvodských silnic (česká silnice č. 457 bude podrobena modernizaci) a polskou státní silnicí č. 40. Zahrnutí pásu pro cyklisty v této turisticky nejatraktivnější oblasti zvýší bezpečnost všech turistů a obyvatel. Věcný obsah projektu: - modernizace silnice Łąka Prudicka – Moszczanka – Pokrzywna – Jarnońtówek – Konradów (propojení s vojvodskou silnicí č. 411) – Podlesí – Mikulovice – Zlaté Hory (krajská silnice) s vymezení pásu pro cyklisty a vybudováním chodníků, cca 14 km (+cca 5km) na polské straně a 8 km na straně české (s možností prodloužení a propojení s modernizací českých obecních silnic např. Ondřejovice – Dolní Údolí). Na polské straně se předpokládá rozšíření hlavního silničního tahu Łąka Prudnicka – Jarnońtówek – Podlesí o odbočku Jarnońtówek – Charbielin, která je důležitá s ohledem na hospodářství (délka cca 5 km). V plánovaném spojení tak bude využit efekt komplementárnosti s již realizovanými projekty o celkové délce cca 4 km: INTERREG IIIA (zmodernizovaná silnice Glucholazy – Zlaté Hory) a s Národním Programem Přestavby Lokálních Silnic (zmodernizovaná silnice Konradów - Jarnońtówek), - modernizace hraničního mostu (úloha české strany), - vybudování a rekonstrukce příkopu s úseky dešťové kanalizace, - oprava systému dopravního značení.
Potenciální zdroj financování	ERDF, maršálovské a krajské úřady, Ministerstvo dopravy, GDDKiA, okres Prudnický, obec Glucholazy, okres Niský/Okresní správa silnic v Nise, město Zlaté Hory, obec Mikulovice, Správa silnic v Olomouci

Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+ Podpora vyrovnané dopravy a odstraňování překážek v propustnosti ve fungování klíčových síťových infrastruktur
--	---

Název	Rekonstrukce okresních silnic na úseku Nisa - Biała Nyska – Morów – Kijów – Sławniowice – státní hranice (PL) – Supíkovice (CZ)
Cíl projektu	Cílem projektu je zvýšení standardu silnic vedoucích k hraničním
Název	Rekonstrukce okresní silnice na úseku DW 411 – Podlesí – státní hranice (PL) – Strážovice (CZ)
Cíl projektu realizátorů	Cílem projektu je zvýšení standardu silnic vedoucích k hraničním
Popis projektu	přechodům. - Propojení turisticky atraktivních oblastí
Potenciální realizátoři	Okres Niský/Okresní správa silnic v Nise, Olomoucký kraj - Zvýšení komunikační dostupnosti Niského okresu - Zvýšení bezpečnosti silničního provozu
Krátký popis	- Propojení turisticky atraktivních oblastí - Zvýšení komunikační dostupnosti Niského okresu Věcný obsah projektu: - Zvýšení bezpečnosti silničního provozu Rekonstrukce silnice v délce cca 15,12 km. Věcný obsah projektu: Vybudování nového povrchu vozovky, oprava odvodňovacího systému, rekonstrukce existující technické infrastruktury a inženýrských objektů.
Potenciální zdroj financování	Rekonstrukce silnice v délce cca 4,48 km. ERDF, maršákovské a krajské úřady, Ministerstvo dopravy, GDDKiA, Vybudování nového povrchu vozovky, oprava odvodňovacího systému, okres Niský/Okresní správa silnic v Nise, Olomoucký kraj
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	rekonstrukce existující technické infrastruktury a inženýrských objektů. Cíl prioritytu nr 7 POWT 2014+ Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych
Potenciální zdroj financování	ERDF, maršákovské a krajské úřady, Ministerstvo dopravy, GDDKiA, okres Niský/Okresní správa silnic v Nise, Olomoucký kraj

Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+ Podpora vyrovnané dopravy a odstraňování překážek v propustnosti ve fungování klíčových síťových infrastruktur
--	--

Název	Rekonstrukce okresní silnice na úseku DW 411 – Podlesí – státní hranice (PL) – Strážovice (CZ)
Cíl projektu	Cílem projektu je zvýšení standardu silnic vedoucích k hraničním přechodům.
Potenciální realizátoři	Okres Niský/Okresní správa silnic v Nise, Olomoucký kraj
Krátký popis	- Propojení turisticky atraktivních oblastí - Zvýšení komunikační dostupnosti Niského okresu - Zvýšení bezpečnosti silničního provozu Věcný obsah projektu: Rekonstrukce silnice v délce cca 4,48 km. Vybudování nového povrchu vozovky, oprava odvodňovacího systému, rekonstrukce existující technické infrastruktury a inženýrských objektů.
Potenciální zdroj financování	ERDF, maršálkovské a krajské úřady, Ministerstvo dopravy, GDDKiA, okres Niský/Okresní správa silnic v Nise, Olomoucký kraj
Souvislost s cíli Euroregionu na	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+

Název	Vybudování přeshraniční silnice Wieszczyna-Jindřichov
Cíl projektu	Zvýšení komunikační dostupnosti turistických oblastí obcí Prudnik a Jindřichov.

Potenciální realizátoři	Obec Prudnik Obec Jindřichov
Krátký popis	Projekt bude svým věcným obsahem zahrnovat vybudování přeshraniční silnice spojující obce Wieszczyzna (obec Prudnik) s obcí Jindřichov o délce cca 7 km, a to: úsek Wieszczyzna – státní hranice o délce cca 1 km a úsek státní hranice – Jindřichov o délce cca 6 km. Silnice, která je předmětem tohoto projektu, představuje komunikační tah navazující na jedné straně na okresní silnici č. 1616 O (úsek Prudnik-Dębowiec-hranice Prudnického a Niského okresu) a na druhé straně se silnici č. 457. Okresní silnice č. 1616 O je součástí trasy Via Montana – turistické trasy pro motoristy, směřující od jihu Evropy tj. Balkánského poloostrova přes Karpaty, Sudety do Západní Evropy. Trasa byla vytvořena v při realizaci Programu CIII INTERREG CADESES.
Potenciální zdroje financování	OPPS ČR-PR 2014-2020.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+ Podpora vyrovnané dopravy a odstraňování překážek v propustnosti ve fungování klíčových síťových infrastruktur.

Název	Silniční infrastruktura spojující obce Paczków a Javorník
Cíl projektu	Zvýšení úrovně a odstranění nedostatků v silniční infrastruktuře spojující obce Paczków a Javorník.
Potenciální realizátoři	Obec Paczków ve spolupráci s obcí Javorník.

Krátký popis	Projekt se týká obecní silnice č. 1436 nacházející se v obci Kamienice, která se pojí se silnicí v obci Bílá Voda. Jedná se o silnici dlouhou cca 1,1 km spojující obce Paczków a Javorník. Rozsah prací se dotýká vytyčení hranic geodéty, následného mechanického odstranění povrchu vozovky po celé její délce, vybudování a mechanického zhutnění filtrační vrstvy, provedení základu z kamenné drti, vybudování povrchu vozovky z živičného materiálu a odvozu sutě z místa opravované silnice. Je třeba zdůraznit, že trasa je pro partnera z Česka zkratkou na vojvodskou silnici vedoucí do Paczkowa, Złotego Stoku a na státní silnici č. 46, tvořící obchvat mimo jiné z Nisy do Kłodzka. Naopak obyvatelům Kamienice umožní zkrácení cesty jak do Javorníku tak i Jeseníku. Tato silnice je hojně využívána jak řidiči tak cyklisty a chodci, a to s ohledem na zajímavé turistické hodnoty tj. panorama blízkých Zlatých Hor či výskyt historických objektů. Patříčné spojení způsobí významné zkrácení trasy pro uživatele této silnice. Obyvatelé systematicky využívají poskytované služby v příhraničních obcích na daném území. Oprava silnice zvýší úroveň silniční infrastruktury, zvýší bezpečnost a také zvýší šance pro další a lepší rozvoj spolupráce mezi partnery. Projekt obohatí o zkušenosti s realizací nových investic a dá šanci pro plánování dalších projektů, důležitých pro rozvoj přeshraniční spolupráce.
Potenciální zdroje financování	OPPS 2014+, Maršálkovský úřad Opolského vojvodství, Ministerstvo dopravy.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 7 OPPS 2014+ Podpora vyrovnané dopravy a odstraňování překážek v propustnosti ve fungování klíčových síťových infrastruktur

Název	Zvýšení mobility v přeshraničním regionu Prudnického a Niského okresu a Olomouckého a Moravskoslezského kraje prostřednictvím propojení sekundárních a terciálních uzlů s infrastrukturou TEN-T.
Cíl projektu	Hlavním cílem projektu je propojení regionálních a místních sítí silnic z přeshraniční oblasti tzn. Prudnického okresu, Niského okresu, Olomouckého a Moravskoslezského kraje a jejich propojení s komunikačními uzly a zahrnutí do sítě TEN-T těch oblastí, které jsou ohroženy marginalizací a to prostřednictvím vybudování, modernizace a zvýšení úrovně silnic vedoucích do těchto oblastí. Vedlejšími cíli jsou: - Propojení turisticky atraktivních oblastí - Zvýšení komunikační dostupnosti oblastí - Zvýšení bezpečnosti silniční dopravy.
Potenciální realizátoři	Maršálkovské a krajské úřady, Prudnický okres, Obec Głucholazy, Obec Głogówek, Okres Niský/Okresní správa silnic v Nise, Město Zlaté Hory, Obec Mikulowice, Správa krajských silnic v Olomouci, Obec Osoblaha.
Krátký popis	Příhraniční oblasti na rozhraní Opolského vojvodství a Olomouckého a Moravskoslezského kraje patří mezi nejvíce marginalizované oblasti pohraničí s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Realizace projektu rozhodně umožní lepší propojení výše zmíněných oblastí a propojí je se sítí vojvodských a krajských silnic (české: č. 453, č. 454, č. 455, č. 445, č. 451, polské: č. 411, č. 416, č. 414, č. 401, č. 415 a také č. 406, č. 416, č. 409, č. 417 a č. 407); a státních silnic (české: č. 44, č. 57 a rovněž č. 45 a č. 60; a polské: č. 41, č. 40, č. 46) a konečně (v 5-ti místech) i s dálnicí A4 (uzly v Gogolinie, Dąbrowce Grn., Prądach, Młodoszowicach k. Grodkow, Łanach k. Ujazdu), která je zařazena do evropské sítě TEN-T. Řeč je o územích nacházejících se podél českých silnic č. 457 (dříve zrealizovaný úsek Mikulovice - Zlaté Hory) a č. 445 (ze Zlatých Hor ve směru na Hermanovice - k realizaci v rámci projektu) a v blízkosti polské státní silnice č. 40 (od polského Podlesí směr Zlaté hory po Głogówek). Zprůchodněno bude rovněž spojení výše uvedených oblastí se státní silnicí č. 41 (PL) a č. 57 (CZ) v blízkosti Prudnika a Vysoké. Realizace projektu zvýší bezpečnost a umožní rychlejší a účinnější reakce záchranných služeb (Hasiči, Policie, Rychlá záchranná služba) při katastrofách a ohrožení na pohraničí a rovněž bude mít vliv na hospodářský rozvoj v regionu, včetně cestovního ruchu. ROZSAH PROJEKTU Modernizace okresní silnice (okresy: Prudnický a Niský) Łąka Prudnicka - Moszczanka - Pokrzywna - Jarnońówek - Konradów (integrace s vojvodskou silnicí č. 411 realizovanou v rámci IW INTERREG IIIA) - Podlesie - hranice PL-CZ Mikulovice - Zlaté Hory (česká krajská silnice č. 457 - bez nákladů) a dále až do Osoblahy (úsek Zlaté Hory-Osoblaha - modernizace) a dále obecní silnice do Studnic a státní hranice. Další

	úsek by vedl obecní silnicí do Raclawic Śl. a okresní silnicí do Mochowa (výstavba a modernizace). V mnoha místech by investice spočívala v oddělení pásu pro cyklisty a ve výstavbě chodníků. (Existuje rovněž možnost zapojení a prodloužení o úlohu modernizace českých obecních silnic např. Ondřejovice - Dolní Údolí a také silnice Osoblaha - Slezské Pavlovice - Laskowice - Słoków - Olbrachciece - Biała, což však vyžaduje výstavbu viaduktu). V rámci úlohy se rovněž očekává provedení pásu pro pěší a cyklisty ze Zlatých Hor ve směru na Głuchołazy a jeho propojení s již existujícím pásem na polské straně. Na polské straně se předpokládá rozšíření hlavního silničního tahu Łąka Prudnika - Jarnołtówek - Podlesie o odbočku Jarnołtówek - Charbielin, důležitou z hospodářského hlediska, o délce cca 5 km. V plánovaném spojení bude využit efekt komplementárnosti s již realizovanými projekty o celkové délce cca 6 km: INTERREG IIIA (zmodernizovaná silnice Głuchołazy - Zlaté Hory) a Národní program pro obnovu místních silnic (již zmodernizovaná okresní silnice Konradów - Jarnołtówek). Navíc se předpokládá: - modernizace hraničního mostu v Podlesí a mezi Studnicami a Raclawicami Śl. (úlohy české strany), - vybudování a rekonstrukce příkopu s úseky dešťové kanalizace, - zlepšení systému dopravního značení. Modernizace silničního úseku Studnice - Raclawice Śląskie je již zahrnuto ve studii Border Crossing v Euroregionu Silesia Etapa II - Modelová analýza z r. 2005!
Potenciální zdroje financování	OPPS ČR – PR 2014-2020, Prudnický okres, Obec Głuchołazy, Niský okres, Město Zlaté Hory, Správa krajských silnic v Olomouci, Správa krajských silnic v Ostravě, Obec Głogówek, Obec Osoblaha, Obec Lubrza, příp.: Obec Slezské Pavlovice, Obec Mikulovice.
Souvislost s cíli Euroregionu na léta 2014-2020 či OPPS 2014+	Prioritní cíl č. 7 – 7b OPPS 2014+ Podpora vyrovnané dopravy a odstraňování překážek v propustnosti ve fungování klíčových síťových infrastruktur. Zvýšení regionální mobility prostřednictvím propojování sekundárních a terciálních uzlů s infrastrukturou TEN-T.
Odhadovaná hodnota projektu	17,5 -21 mil. EUR